

Dëshë

Viti 2 • Numri 5 • Janar-Mars 2014

Eja

në shpëtim!

Hayatın Tatlı Yanı...

Dëgjoj ezanin. Ezanin që më qetëson shpirtin... Ezanin që më ndihmon të mos qaj në çastet kur jam më shumë e pikëlluar... E lag gëzimin tim me lotët e falënderimit, melodia ime është sërish ezani. Çastet kur e ndjej veten më të veçantë në këtë univers, janë kohët e namazit. Ezani sikur më thërret:

"Eja, o robi im, bëhu mysafiri im!.." Atë çast takohem me më të dashurin pejgamber; Ndërkohë që Ai përgatitet për udhëtimin e miraxhit, shpirti im i vogël i ngjitet pas...

Allahu të fton, eja bëhu gati!

Unë e bëra nijet të marr abdest... Bëra nijet të shijoj miraxhin me namaz... O Zot, siç i pastron me këtë ujë abdesti mëkatet e mia më të mëdha... pastroma edhe zemrën, laje atë, bëje gati për të dalë përpara Teje...

"Allahu Ekber!"

Je më i madhi, më i larti! Je Rrahman, je Rrahim... Je Zoti i botëve, Ty të takon falënderimi. Je zotëruesi i vetëm i Ditës së Gjykimit, o Zoti im; shiko, erdha përpara Teje unë robi Yt i paaftë... Ju përgjigja ftesës Tënde. Pranoje adhurimin tim! Jam i paaf-të, jam mëkatar, por vetëm Ty të adhuroj, vetëm prej Teje kërkoj ndihmë! Ndodhem

në një rrugë të rrëshqitshme, mos më lër të rrëshqas!.. Më dërgo në rrugën e robërve të Tu, në rrugën e pejgamberëve, të sinqertëve, në rrugën e dëshmorëve. Jo në rrugën e të devijuarve, të atyre që kanë marrë zemërimin Tënd!..

"Me të vërtetë që Ne të kemi dhënë ty shumë të mira, prandaj falu (vetëm) për Zotin tënd..."

Përkulem në ruku... Ndërsa unë përulem përpara Teje, bëhem i drejtë kundrejt çdo krijese.

U lodha tashmë, u përmallova, dua të takohem me Ty. Kur arrij në sexhde... i afrohem, i afrohem Zotit të botëve... E ngre kokën dhe dua që të marrë frymë zemra që po më del nga vendi... Nuk mund të duroj dhe të afrohem sërish...

Sa bukur është të takohesh me Ty, të ndjesh ekzistencën Tënde, të jesh robi Yt!..

Sa takim i bukur është namazi...

Sa bukur është të jesh robi Yt, të përulesh vetëm përpara Teje dhe duke u përulur, të lartësohesh!..

Mos na privo nga sexhdeja... Mos na privo nga mirësitë e namazit...

BOTUESI
Shtëpia Botuese "Progresi"

DREJTOR
Albert Halili

KRYERADAKTOR
Alban Kali

REDAKTOR
Zija Vukaj

PËRKTHYES
Ernida Kraja | Eva Kajti
Naile Sulaj | Verzana Nikshiqi

DIZAJN
Bledar Xama

ADRESA
L: Vasil Shanto; Rr: Çajupi
Shkodër; Shqipëri

MOBILE
+355 67 607 8484

E-MAIL
revistaetika@progresibotime.com

VITE: II
NUMRI: 5

Janar-Mars
2014

Përmbajtja

Të bësh shaka - I

Kevser Atar

29

Të kesh shpirt Jusufi

Osman Nuri Topbash

20

**Mos e nxirr emrin
tim nga lista e të
dashurve të Tu**

Fatma Liman

8

**“Çelu oj gonxhe se
stina po kalon”**

Shefika Kaja Mexiç

18

Miku i vërtetë

Kybra Çoban

12

Me dashtë

Anila Barbullushi

22

**Bija ime, drita e
syve të mi...**

Ajshegyl Zobi

5

**Mos na privo nga
mirësitë e namazit**

Rukije Gjengly

14

**Garancia jonë
hyjnore: Namazi**

Zahide Topçu

23

**Urdhëri për namaz
dhe bëj durim!**

Melike Shakin

6

**Namazi nuk të lë
në mes të rrugës**

Fatma Allada

16

**Enët plastike dhe
rreziqet e tyre**

Nezhla Bash

24

**Ja se si e falnin
namazin**

Seher Ajdën

10

**Kriza, sprovë për
të treguar durimin**

Neslihan Nur Turik

17

**Një zonjë osmane
Mysheerref Çelebi**

Sare Çizmexhi

26

Bija ime drita e syve të mi...

Për ty dhe të gjithë fëmijët e botës...

Dëlirësi, pastërti, buzëqeshje që të bëjnë për vete, shkëlqimi i syve të tu në formë bajamesh, që ma ngrohin zemrën, bukuria e faqeve të tua të dashura... sado gjëra të përmend unë, kurrë nuk do të mund të të përshkruaj ashtu siç duhet. Kam dëshirë të të mendoj si një mrekulli të Zotit që më ka ndodhur mua dhe që me jep shpresë në ditët më të vështira, në momentet më të errëta. Ah sikur të mund t'i shprehja me fjalë mendimet e mia... Sikur të shfaqeshin të gjitha pamjet që ndodhen në shpirtin tim dhe sikur të pikturohej aty mjeshtëria e Krijuesit, e projektuar tek ti. Bija ime, ti nuk je vetëm drita e syve të mi, ti je dhe meditimi im.

E dashur vajza ime, mos e harro kurrë Atë që të ka krijuar ty dhe që i ka dhënë kaq shumë dashuri për ty nënës dhe babait tënd! Kujto gjithmonë që Ai të do ty edhe më shumë se të duam ne. Mos resht së luturi Atij! Ashtu siç ty të merr malli gjithmonë për nënën tënde dhe kërkon ta kesh pranë vetes çdo çast, ashtu mbaj në mend Atë që kujdeset për ty plot dashuri e mëshirë.

Një natë u zgjova nga klithmat e tua. Atëherë ishe vetëm 2 muajsh. Të shikova që kishe aq shumë uri, sa po mbaje në gojë cepat e një dantele. Po prisje me padurim ardhjen e qumështit. Mos harro Atë që të ushqen ty bija ime me anën e nënës tënde! Mënyra më e mirë për të mos harruar është ta kujtosh sa më shpesh dhe të jesh besnike ndaj Tij. Falja e namazit është një nga mënyrat

më të mira për ta falënderuar Atë... Uroj që të arrish të marrësh gjithmonë kënaqësi në faljen e namazit!

Kujto gjithmonë kohën tënde prej nëntë muajsh dhe përlu me nënshtrim në ruku ndaj Atij që të dhuroi jetën... Ule kokën në sexhde për Atë që të dha ty këtë formë që ke sot, kur ishe vetëm një qelizë. Kujto ushtrimet që të bëri Allahu kur ti ishe në barkun e nënës: kijamin, rukun e sexhden. Mos harro Atë që bëri të mundur që ti të jetoje në qetësi brenda asaj errësire! Edhe ti ngrihu në errësirën e natës kur askush nuk të shikon dhe bëji sexhde Atij, mundohu të ndjesh praninë e Tij me sinqeritet. Kujtoje Atë, në mënyrë që të fshihet e keqja nga zemra jote dhe të largohet errësira prej saj. Bëj dua të sinqerta, që të bjerë në tokë shpata e mizorit dhe të dëgjohet britma e dhimbjes së të pafajshmit...

Le të jetë namazi kopshti i zemrës tënde, ai në të cilin ti do të gjesh qetësi. Le të përhapin aromën e moralit të pastër lulet e atij kopshti. Le të fshihen nga zemra jote: egoizmi, urrejtja dhe ambicia e tepruar. Le të lulëzojnë qetësia dhe zemërgjerësia në shpirtin tënd, o bija ime... Merr dritë nga namazi, në mënyrë që edhe ata që të vështrojnë ty të ndriçohen nga ajo dritë. Le të burojnë në zemrën tënde mëshira e Zotit të gjithësisë! Le të jesh ti pasqyra që reflekton bukurinë e Zotit tonë. Zbullo bukuritë e namazit dhe mbaji thellë në zemër ato. Le të jetë çdo namaz i yti më i përsosur se i mëparshmi. Le të zbukurohet e lartësohet namazi yt gjithmonë e më shumë.

Bija ime e dashur, besën që nuk do të mund ta shijosh nga asnjë mike, do e marrësh nga namazi. Ai do të të mbajë për dore në Ditën e fundit dhe duke ecur me ty hap pas hapi do të të çojë pranë Krijuesit. Fytyra jote do të jetë e mbushur me dritë... Kjo është e fshehta e jetës e çelësi i saj është namazi... Është detyra e zemrës tënde që ta gjesh atë...

Fëmija im i dashur, pangopshmëria e syrit është shenjë e pangopshmërisë së shpirtit. Le të jetë shpirti yt gjithmonë i ngopur me atë që zotëron. Ashtu si dhembja e shigjetës të nxjerrë nga këmba e tij nuk e largoi nga namazi Hz. Aliun, ashtu të mos të largojnë çështjet e kësaj bote nga namazi. Le të mos jetë asnjë përjetim i kësaj bote më i ëmbël se shija e namazit. Qoftë çdo namaz i yti i ngrohtë dhe i pastër...

Bëhu ti melodia që këndon shpirti im. Le të dal të fal namaz duke dëgjuar zërin tënd që këndon suret e Kuranit. Le të shpërndahet zemërimi i shpirtit tënd nga ëmbëlsia e fjalëve të Allahut.

Bija ime e dashur, çdo buzëqeshje në sytë e tu është shkak për adhurimin e Allahut. Më pëlqen të të shikoj ty si një mrekulli të Allahut, që ndriçon çdo ditë të jetës sime. Drita e syve të mi, bija ime e dashur, uroj që në dashurinë tënde të arrijmë të gjejmë Atë...

URDHËRO PËR NAMAZ

dhe bëj durim!

Allahu ka thënë në Kuran:

“Shpëtojeni veten dhe familjen tuaj nga ndëshkimi i zjarrit!”

Ky ajet na tregon se duhet të kujdesemi për veten dhe të tjerët. Ne duhet t'i drejtojmë njerëzit tanë të dashur në rrugë të drejtë dhe t'i edukojmë me moral të mirë. Nëna dhe babai janë përgjegjës për fëmijët, motrat dhe vëllezërit e mëdhenj janë përgjegjës për vëllezërit dhe motrat e vogla, punëdhënësit janë përgjegjës për punonjësit e tyre e kështu vazhdon ky rregull... Ky sistem përgjegjësie përfshin çdo njeri në botë.

Myslimanët janë të urdhëruar të keshillojnë të mirën e të ndalojnë të keqen. Çdo njeri është i përfshirë në këtë detyrim me aq sa ka dije, përvojë dhe mundësi.

Ne fakt, kjo është një detyrë që çdo njeri duhet t'ia

vendosë vetes. Kjo ngjan me vendimin që një njeri i afërm ka marrë për t'u hedhur nga një lartësi e madhe, me qëllimin për t'u vetëvarë; Ashtu si në një rast të tillë ne nuk rrimë dot pa vepruar, ashtu duhet të sillemi edhe në temat e tjera që mund të sjellin vetëvrasjen shpirtërore të njeriut. Nuk i ka hije një myslimani të mos ndërhyjë kur një njeri bën gabime të pashlyeshme. Në fakt, kjo nuk i shkon asnjë njeriu. Ligjet e Islamit urdhërojnë keshillimin e njerëzve...

Le të kalojmë tek tema e namazit...

“Urdhëroje familjen tënde që të falë namazin dhe këmbëngul për këtë! Ne nuk të kërkojmë ty ndonjë ushqim: jemi Ne që të ushqejmë! Përfundimi i lumtur qëndron në frikën ndaj Allahut.”
(Taha, 132)

Ky ajet në suren Taha, është shumë i qartë... Ai na

thotë të mbrojmë veten tonë dhe të afërmit nga dënimi i zjarrit. Namazi është shtylla e fesë, këtë e ka thënë edhe Pejgamberi ynë. Ai njeri që e lë pas dore namazin e tij, e ka të vështirë të mbajë në këmbë fenë e tij. Namazi është perdja më e madhe që ndan besimin me mosbesimin, prandaj dhe rruga drejt Xhenetit kalon nga falja e namazit me rregull dhe përkushtim. Allahu na ruajtë, por dhe rruga që të çon në Xhehenem është lënia pas dore e namazit.

Allahu i përshkruan kështu, ata njerëz që falin namazin me përtesë:

“Në të vërtetë, hipokritët përpiqen të mashtrojnë Allahun, por është Ai që i mashtron ata. Kur ata ngrihen për namaz, ngrihen me përtesë, vetëm sa për t’u dukur para botës dhe Allahun e përmendin fare pak.” (Nisa, 142)

Ndërsa në një ajet tjetër, tregohet për popujt të cilët janë shkatërruar nga gabimi i vet:

Për keqbërësit: ***“Çfarë ju ka sjellë në Sekar?”*** Ata do të përgjigjen: ***“Ne nuk ishim nga ata që falnin namaz dhe as prej tyre që ushqenin të varfrit. Ne lëshoheshim në biseda të kota me llafazanët dhe mohonim Ditën e Llogarisë, derisa na erdhi***

vdekja.” (Muddeththir, 41-47)

Ndërsa, në suren Merjem përshkruhen kështu ata që lënë pas dore namazin:

“Pas atyre erdhën brezni, që e braktisën faljen e namazit dhe ndoqën epshe e veta. Ata do të pësojnë dënimin e madh,” (Merjem, 59)

Të gjithë ne duhet të nxjerrim mësim nga çështja që përmendet në këtë ajet...

Braktisja e namazit dhe ndjekja e epshit janë dy çështje të lidhura me njëra-tjetrën... Njeriu që braktis namazin, jepet pas gjërave të kësaj bote, nga ana tjetër edhe njeriu që fillon të ndjekë dëshirat e epshit e lë pas dore namazin.

Namazi është një adhurim shumë i rëndësishëm; falja e namazit duhet të kryhet edhe në çastet më të vështira, bile edhe kur je ballë për ballë me armikun, ballë për ballë me vdekjen. Në Kuran tregohet hollësisht se si bëhet falja e namazit kur je në pritje të ofensivës së armikut. (Shikoni ajetet 101-102 të sures Nisa). Ajeti pasardhës vijon:

“Pasi të kryeni namazin, përmendeni Allahun duke qëndruar në këmbë, ulur dhe të shtrirë. Kur

të jeni jashtë rrezikut, atëherë faleni namazin të plotë, sepse namazi është detyrë për besimtarët në kohë të caktuar.” (Nisa, 103)

Nga të gjitha këto ajete kuptojmë se falja e namazit është shumë e rëndësishme dhe nuk duhet lënë asnjëherë pas dore. Falja e namazit duhet kryer në çdo kusht jetese, që mund të gjendemi. Gjatë gjithë jetës duhet të vijojmë faljen e namazit me durim dhe përkushtim... Në fakt, namazi është një adhurim po aq i rëndësishëm dhe i vështirë, sa dhe vetë durimi... Falja e namazit është veçanërisht e rëndësishme për njerëzit, zemrat e të cilëve nuk janë akoma të brumosur me dashurinë ndaj Allahut (xh.sh.), këtë e thotë dhe ajeti kuranor:

“Kërkoni ndihmën e Allahut me durim e me namaz! Kjo është njëmend e vështirë, përveçse për të devotshmit.” (Bekare, 45)

Nga ky ajet kuptojmë se njeriu, i cili nuk ka arritur në atë gradë sa të presë me padurim ardhjen e namazit, e ka të vështirë të kryejë këtë adhurim, por gjithsesi, ai duhet të bëjë durim e të mos e ndërpresë faljen e namazit... Njeriu duhet të jetë i durueshëm në adhurimin e Zotit dhe t’u bëjë ballë pengesave të shejtanit dhe të ambientit që e rrethon.

Duhet t’i bëjmë të gjitha këto, sepse Allahu i kërkon. Allahu, Ai që na dhuron gjithë të mirat që ne gëzojmë në këtë botë, kërkon ta kujtojmë me namaz. A ka nevojë Ai për namazet tona? Sigurisht që jo!.. Ai e kërkon për të mirën tonë faljen e namazit, sepse namazi e ruan njeriun nga të gjithë të këqijat:

“Lexo (o Muhamed) atë që të është zbritur ty prej Librit (Kuranit) dhe fale namazin! Vërtet që namazi të ruan nga shthurja dhe nga çdo vepër e shëmtuar dhe vërtet që përmendja e Allahut është më e madhe! Allahu di gjithçka që bëni.” (El-Ankebut, 29)

Të gjithë ne duhet të kuptojmë rëndësinë e këtij adhurimi të dobishëm dhe të vërtetshëm dhe t’ua transmetojmë atë dhe njerëzve të tjerë. Ne duhet të krijojmë kushte të përshtatshme për faljen e namazit dhe të inkurajojmë njerëzit që të na ndjekin në këtë rrugë, në rrugën e namazit. Allahu (xh.sh.), kur e përmend Ismailin (a.s.), përdor këto fjalë:

“Trego në libër për Ismailin! Vërtet, ai ishte i sinqertë në premtimet e veta, ishte i dërguar dhe profet. Ai e urdhëronte popullin e vet që të falte namazin e të jepte zekatin dhe ishte i mirëpritur te Zoti i vet.” (Merjem, 54,55)

Siç tregon dhe ajeti, kënaqësia e Zotit arrihet duke këshilluar njerëzit e afërt për faljen e namazit.

Le të vrapojmë drejt namazit për të mirën tonë, për të mirën e njerëzve tanë të dashur, për t’u afruar me Allahun dhe për t’u larguar nga mëkatet...

Fatma Liman

Mos e nxirr emrin tim nga lista e të dashurve të Tu

Një zë i hollë fyelli...Thellësisht në pozicionin e Hy-sejnit... Përveç tij, të gjithë zërat kishin pushuar.

Varrezat, si dhe vetë emri *vendi i të heshturve*... Varre, shpirtra... Në duar Kuranin, në gjuhë lutjet... Të shumë në numër, aq është edhe heshtja... Të gjithë në vizitë te Allahu nën zërin e fyellit... Secili në esencë viziton shpirtin e tij... Kemi një bashkim gjuhe, sikur të ishim në takim me Allahun. Kemi bashkim zemre. Kryetari i të dashuruarve është bërë vendi i të dashuruarve dhe po e fluturon zemrën tonë drejt dashurisë.

Mendjen e kam të çorientuar, shpirtin në furtuna, ndërsa zemrën të plagosur... Më kupto, o kryetar i të dashuruarve!

Burimi në oborr... Pi një gllënjë dhe mendoj për librat që Shemsi hodhi në ujë. Përbrenda më flet një zë i fshehtë:

Lexo librin e shpirtit tënd... Lëri grindjet e thata, lëri thashethemet, njihe Zotin, njihe veten... Mëso rrugët e njohjes së Tij, duaje Atë... Bëhu rob i Tij... Je afër, aq sa afër është Allahu me ty; je larg, aq sa ti je larg Tij... Distanca është hapur shumë, mbylle... Kjo botë të ka copëtuar, ta ka djegur zemrën... Pastroje...

Melodia e fyellit, nga thellësia në klithmë... Shpirti im në rënkim... Njëra pjesë më permallohet, pjesa tjetër në këtë botë... Fytyra ime nuk shikon vetëm nga kjo botë. Unë nuk jam krijuar ashtu. Fytyra ime shikon edhe nga Allahu. Vetja ime shikon këtë botë, shpirti shikon Zotin... Po pse nuk mund ta kapërcej unë këtë botë?

Pse nuk mund të dal nga pusi? Pse akoma jam në barkun e peshkut, pse akoma jam në burg, pse jam në zjarr? Zjarri im nuk është ashtu si zjarri i Ibrahimit i freskët, po digjem... Fytyra ime nuk shikon vetëm këtë botë, unë u dërgova me shpirtin për të udhëtuar

përtej kësaj bote... Shpirti im ka krahë... Pse jam akoma në baltë?

Ah Shems, drita e syrit tim, shkëlqimi i shpirtit tim, miku i zemrës sime... Tani do të dal nga shtëpia e mikut tënd dhe do të vij te ti, ndiqe shpirtin tim. Por kujdes, mos m'i thuaj në sy ato që sheh, kujdes... M'i pëshpërit lehtas në vesh... Mos e bëj të qartë...

Tyrbeja e Shemsit nuk ka shumë njerëz. Sapo hyn brenda te dera, është përballë. "Paqja qoftë mbi ty or miki! Paqja qoftë mbi ty... Isha pranë dashurisë së miqve të ri të zemrës. Të kujtova ty, erdha tek ti..." Melodia e fyellit m'u gdhend në shpirt, vazhdon në drejtim të fladit, nga thellësitë në zemrën time...

Ah zemra ime, zemra ime e mjerë, shkon e vjen në rrëke... Një ego si kuçedër, një shpirt si drenushë e plagosur. Kush është më i fortë, zemra ia lë fushën e betejës. Tani më e fortë është egoja ime, prandaj i gjithë trupi ia dëgjon fjalën. Shpirti im i shkretë... Vetja (egoja) ime ha, shpirti më dobësohet; vetja ngrohet, shpirti mërdhin; çdo gjë që thotë egoja, bëhet, shpirti im vuan...

Atdheu i tij nuk është kjo botë. Ai këtu është i huaj... Këtu është në kërkim të pjesës së këputur... Këtu është në mërgim. Por nefs (egoja) nuk e lë të marrë frymë, dhe i mjeri nuk mund të hapë as gojën... O zemër, pse je bërë mizore? Ku e ke shpirtin?

Kujt po i flas? Të gjitha janë të miat; të gjitha unë... Kush ma forcon shpirtin? Kush ma kthen egon në mace dhe ma bën shpirtin shqiponjë?

Ulem përtokë, mbyll sytë; si erdha në këtë gjendje? Duart i mbaj në gjunjë dhe kokën përpara, veshin e kam ulur në gjuhën e zemrës dhe po dëgjoj fyellin e shpirtit tim... Unë nuk jam vetëm fëmija i kësaj bote. Kam një shpirt që i përket botëve. Shpirti im nuk është

të baltë, nuk është dhe, shpirti im është prej drite... Një pjesë e Zotit tim. Jam ngushëllimi i nëntëdhjetë e nëntë emrave... Sepse unë mbart shpirtin që ka fryrë Zotëruesi i nëntëdhjetë e nëntë emrave. Si mund të jetë e fuqishme pjesa ime e tokës, si?

Në pasqyrën time të zemrës ndriçojnë drita të vogla. Një zë përbrenda më thotë:

"Ngrihu, ngrihu lart..."

Ngjis shkallët prej dërrase, për në katin e dytë, në pjesën e grave... Qëndroj në këmbë... Erdha në derën e Zotit tim. Jam në këmbë, duart i kam pranë vetes, sytë në sexhde, fytyrën në Qabe, zemrën te Allahu...

Qëndrova në kijam (qëndrimi në këmbë gjatë namazit) o Zot! Unë nuk jam baltë, o Zot, tek unë është Drita Jote... Në këtë çast jam flutura Jote, erdha te Drita Jote, o Zot!.. Nuk kam ndonjë pretendim, gjendja ime nuk është e mirë, o Zot! Kërkoj dritë për zemrën time, që është në mizori, kërkoj qetësi për zemrën time. Për Ty asgjë nuk është e vështirë, o Zot! Për Ty vështirësia nuk ekziston, o Zot! Unë nuk jam baltë, një pjesë e imja është dritë, më ndriço me dritën Tënde, o Zot! Erdha te Ti, tani jam te dera Jote.

Allahu Ekber!

Lidha duart përpara Teje, o Zot! Jam robi Yt, Ti më krijove, Ti nuk më çon dëm, o Zot, nuk më lë në mizori, o Zot!

Je Subhan, besoj dhe vërtetoj se Ti je larg çdo mangësie. Më i shenjtë se shpirti im dhe se çdo gjë tjetër, Allahu im. Unë jam krijesa Jote, robi Yt. Ty të përulëm, vetëm te Ti mbështetem, vetëm Ty të adhuroj; unë nuk jam baltë, o Zot! Dua dritën Tënde. Dua një vendndodhje. Strehohem tek Ti nga devijimi dhe nga shastisja. E kë kam tjetër veç Teje, o Zot! Unë jam robi Yt e Ti je Zoti im. Ti je, që edukon... Sa bukur edukon!

Thuaj: **"Përuhu para Meje"** dhe unë përulëm, o Zot! Dhe nuk përulëm pak, përulëm me gjithë trupin tim. Ai që përulet përpara Teje bëhet krejt i drejtë, o Zot!

Po the: **"Ulu në sexhde"**, falë të qoftë shpirti... Koka m'u bëftë kurban në rrugën Tënde, o Zot!.. Ti je zotëruesi i çdo gjëje që kam. Ti je më i madhi i të mëdhenjve, unë përpara Teje jam një hiç. Ti je Kuddus, unë jam i mangët; Ti je Gaffar, unë jam mëkatar; Ti je zotëruesi i pasurisë së këtij trupi, unë jam mysafir. Kush për mallin e kujt po grindet; drejtoja rrugën mysafirrit të shastisur, o Zot!..

Nëse më thua: **"Nuk bën, vendose edhe njëherë kokën në sexhde"**... Jo vetëm një herë, njëmijë herë, o Zot! Mjafton që pjesa ime që nuk është baltë të ngazëllet me dritë, të shumohen ndjenjat e mëshirës. Shpirti im të plotësohet me Ty. Të ndriçohet... Unë kam nevojë për Ty, o Zot! Vallahi, vetëm për Ty kam nevojë. Bota është dëshmitare, unë vetëm për Ty kam nevojë. Po e shpall, unë jam rob, vura kokën në pragun e Zotit tim, po të dojë, le të ma presë, po të dojë, le të ma ledhatojë. Çfarë të dëshirojë Allahu, le të bëjë.

Në krijimin tim ka baltë, por ka edhe dritë. Drita ime është e mundur vetëm me Ty, kush mund të më

ndriçojë tjetër, o Zot.

Qëndrova përsëri në kijam dhe lidha duart. Çfarë ndodhi, ndërkohë që isha në sexhde; Zemra ime iu ngjit pragut të Qabes, shpirti u ngrit në Arsh. Të lutem, ta bëj edhe një herë të njëjtën gjë, o Zot!

Je Subhan, o Allah! Falënderuar qofsh! Falënderuar qofsh, o Zoti im, që më bën të ndjej këtë shije dhe më qetëson përpara Teje! Beli im përkulet vetëm kur Ti nuk më do; Përkulet kur Ti nuk më thua "Robi Im". Unë kam nevojë për Ty, kam shumë nevojë për Ty, o Zoti im... Ushqimi i shpirtit tim është tek Ti, ndriçimi i zemrës sime është në dorën Tënde... Më bëj të vrapoj vetëm tek Ti, më mbaj larg nga çdo gjë tjetër, o Zot! E kam vënë kokën time mijëra herë në rrugën tënde, ballin e kam vënë në sexhde.

Çfarë është ajo? Vendi i sexhdes qenka bërë miraxhi im... Sa herë që ulem në sexhde, shpirti më shkon në arsh. Je Subhan, o Zot, je Ala, o Zot, je më i shenjtë se shpirti im dhe se çdo gjë tjetër, o Zot, je i dashuri im, o Zot! Më merr nga vetja ime, më merr te Ti, o Zot...

Kundrejt emrave dhe cilësive të shumta si **"el-Mutekebbir", "el-Aziz", "el-Adhim", "el-Kebir", "el-Ali"**, unë jam i vogël, jam i mangët, jam i ulët, gjunjët më këputen nga shfaqja Jote... Të ulem përpara Teje. Të përshëndetem me Pejgamberin, sallallahu alejhi ve sellem, në miraxh dhe të kujtoj bisedën tuaj.

Paqja dhe bekimi qofshin për Pejgamberin tonë të dashur, që tha: *"Paqja qoftë mbi ne dhe mbi robërit e Tu të devotshëm!"* dhe që nuk e harroi umetin e tij më fatlumë, o Zot! Më bëj edhe mua nga ata robër të devotshëm, o Zot!

O ëngjëj të bukur, a dëshmuat për takimin me Zotin tim... Ta dini se do të më marrë edhe mua mes robërve të Tij të devotshëm!.. Më bëri që të gjitha këto t'i them në namaz; a nuk është kjo një shenjë që do të më marrë mes robërve të devotshëm? Patjetër që është... Unë besova. Patjetër që është... Atëherë, paqja qoftë edhe mbi ju, o ëngjëj që dëshmoni për të gjitha këto që përjetova...

Sa shumë nevojë paska pasur shpirti im për këtë takim. Domethënë, këto takime i jepkan ngazëllim shpirtit tim, këto takime e frenokan nefsin tim... Ushqimi i shpirtit, takimi me Zotin tim... Të bëhesh mik me Të... Edhe nëse nefsi nuk do... Edhe nëse nefsi nuk do...

Unë nuk jam baltë, o nefsi im kuçedër; Shiko, në krijimin tim ka dritë. Sa herë që ulem në sexhde për Zotin tim, shpirti im bëhet shqiponjë e fluturon; ja, ti atëherë venitesh...

O Zoti im që na bën t'i përjetojmë këto bukuri, Ti je Subhan, falënderuar qofsh! Ti je më i Madhi...

Melodia e fyellit në shpirtin tim, tashmë është në vendin e të dashuruarve...

"O Zot, mos e nxirr emrin tim nga lista e të dashurve të Tu,

Mos e bëj nevojtarin Tënd nevojtar të vetvetes."

Ja se si e falnin namazin

Muaze Adevijje, një nga gratë më në zë të Basras falte çdo ditë qindra rekate namaz. Ajo falej gjithë natën deri në mëngjes; kur i vinte gjumë shëtiste pak për ta tretur dhe i thoshte vetes:

“O nefsi im! Aty po të pret gjumi...ti mund ta zgjedhësh atë, por në fund të fundit në varr do të kesh kohë të mjaftueshme për të fjetur! Ka dymundësi: ose ky gjumë do të të çojë drejt pendesës, ose do të jetë gjumi i lumturisë.” (Ibn-i Cevzi, Sifatus Safve, 4/22)

Aishja (r.a.), falej deri në agimin e diellit, në përgjithësi edhe ditët i kalonte me agjërime. Kur hasej me ndonjë ajet që përmbante paralajmërim ose këshillë gjatë leximit të Kuranit, ajo ndalej dhe e lexonte për të dytën herë. Njerëzit që kishte pranë, ishin dëshmitarë të lagies së shamisë së saj nga lotët që derdhte gjatë namazit. (Ibn-i Ebi Shebe, Musannef, 2/211)

Robi i Amr bin Utbes, që më vonë fitoi lirinë thoshte:

“Një ditë u zgjuam në një orë kur bënte shumë nxehtë. E kërkua Amr bin Utben dhe e pamë majë një mali tek qëndronte në sexhde. Mbi të ndodhej një re që i bënte hije. Ne dilnim së bashku për gjah, por nuk e prisnim atë, pasi falja e namazit të tij zgjaste shumë. Një ditë, ndërsa ai po falte namaz,

u dëgjua zëri i një luani. Të gjithë ia mbathëm, por ai nuk e ndërpreu namazin. I thamë:

- A nuk ke frikë nga luani?

- Unë i frikësohem vetëm Allahut dhe askujt tjetër! - u përgjigj ai.” (Ahmed bin Hanbel, Kitabuz Zuhd)

Ibn Is'hak transmeton:

Abdurrahman bin Esved erdhi në Medine pranë nesh; e kishte këmbën e thyer. Fali namaz deri në mëngjes, duke qëndruar mbi një këmbë. Ai falte bashkë me ne namazin e jasisë dhe të sabahut. (Ahmed b. Hanbel, Kitabuz Zuhd)

Sipas transmetimit të Ibn Xhurejxh: “Ata bin Ebi Rebah, edhe pse ishte i vjetër dhe i dobët fizikisht, në një rekat të namazit lexonte 200 ajete nga surja Bekare. (Ahmed bin Hanbel, Kitabuz Zuhd)

Osman bin Hakim përcjell këto fjalë të Said bin Musejjebit: “Që prej tridhjetë vjetësh unë kam qenë gjithmonë në xhami në momentin kur është kënduar ezani.” (Ahmed bin Hanbel, Kitabuz Zuhd)

Sabiti, (mëshira e Zotit qoftë mbi të), ka thënë:

Kur ishte në sexhde, Ibn Zubejri ishte aq i qetë

dhe i palëvizshëm, sa mbi shpinën e tij qëndronin zogj. Nganjëherë e gjithë nata e tij kalonte në ruku ose në sexhde.

Një ditë e pyetën Halef bin Ejubin:

- A nuk të shqetësojnë mizat, pse nuk i largon me dorë ato?

Ai u përgjigj:

- Unë nuk mund të bëj asnjë veprim, i cili ndikon në namazin tim.

- Po si mund t'i durosh? - e pyetën.

- Njerëzit që dënohen me rrahje me kamxhik nga mbreti nuk ankohen aspak, sepse e kuptojnë që kanë marrë një dënim të merituar dhe me këtë ato krenohen... E si mund të ankohem unë për një mizë në një moment kur jam duke qëndruar para Krijuesit tim? - kishte dhënë përgjigje ai. (Ebu Nuajm, Hilje)

I nderuari Zejnelabidin, kur ngrihej për të marrë abdest, emocionohesh shumë dhe zverdhej në fytyrë, ndërsa kur bëhej gati për të falur namazin, i dridheshin këmbët. Kur e pyetën për arsyen e kësaj gjendjeje, ai u përgjigj:

- A nuk e dini ju se para kujt do të qëndroj?! (Imam Gazali, Ilahi Nizam)

Hazreti Hysejni, zverdhej i tëri kur merrte abdest. Kur familja e tij e pyeti për shkakun e kësaj, ai u përgjigj:

- A nuk e dini ju se para kujt do të qëndroj në këmbë unë tani?! (Iman Gazali, Ilahi Nizam)

Misver bin Mahreme, Zoti e mëshiroftë, ka transmetuar se kur shkoi të pyeste për Omer bin Hattabin që e kishin therur me thikë, duke u thënë:

- Si është gjendja e tij?

Kishte marrë këtë përgjigje:

- Siç mund ta shikosh edhe vetë, i ka rënë të fikët.

- Kujtojeni për namazin. Nuk ka asnjë gjë tjetër që mund ta zgjojë atë! - u kishte thënë njerëzve të pranishëm.

Pas këtyre fjalëve, ata e kishin trazuar, duke i thënë:

- Omer, ka ardhur koha e namazit.

Ai u çua me fjalët: "Ai që nuk fal namaz nuk e zbaton fenë islame!", ndërkohë nga plaga e tij pikonte gjak.

Ahmed bin Dinari ka thënë:

"Ibn Zubejri i mbante sytë paksa të mbyllur kur falte namaz. Një ditë kur ishim në Qabe, shikova se pranë tij fluturoi një gur, por edhe pse guri i preku rrobat që mbante veshur, ai nuk e la namazin që po falte." (Taberani)

Mejmun bin Mihrani tregon këtë ngjarje:

"Omer bin Abdulaziz humbi faljen e namazit me xhemat, pasi ishte duke krehur flokët dhe u detyrua ta falte vetëm namazin. Kjo u gjykua të ishte një gabim që i duhej transmetuar babait të tij. Ky i fundit, që ishte ministër i Egjiptit, kur e mori vesh se çfarë kishte ndodhur dërgoi njerëz që t'ia prisnin flokët në rrënjë të birit. Në fund të fundit, ata flokë ishin bërë shkak për humbjen e faljes së namazit me xhemat, prandaj duhej të priteshin." (Ibnul Xhezvi, Miqtë e Allahut)

MIKU *i vërtetë*

E kishte kapur një merak i ëmbël. Po afronte koha të takohej me Mikun e tij të dashur. Filloi të përgatitej me një dëshirë të zjarrtë. La çdo gjë dhe filloi të bëhej gati që të dilte përpara Tij në mënyrën më të bukur. Në fakt, takoheshin rregullisht; por përsëri nuk mund të ngopej. E ku ishte parë që i dashuruari të ngopej me të dashurin?!

Po e thirri Ai, nuk duhet të humbë kohë. U pas-trua si gjithmonë dhe i hoqi të gjitha papastërtitë. Veshi një rrobë të bukur dhe u lye me erë të mirë. E jashtëmja është në rregull, po brendësia? Duhej të bënte gati edhe brendësinë. E shpëtoi mendjen nga mendimet e liga dhe i nxori nga zemra gjërat e panevojshme. Në të vërtetë, donte ato që donte edhe Ai dhe i urrente gjërat që Ai nuk i donte.

Koha kishte ardhur. Ai ishte i emocionuar. Nuk shkohej me duar bosh; por ai nuk kishte gjë tjetër për t'i çuar përveç dashurisë në shpirt!.. Çdo herë mendonte për paaftësinë e tij, për nevojën që ndjente ndaj Tij. Asnjëherë nuk ishte kthyer pas

nga kjo derë. Në vizitat e tij gjithmonë kishte marrë dhurata të larmishme. Në sajë të dashurisë që mbartte në zemër, asnjëherë nuk e vononte ftesën.

I vlerësonte shumë kohët kur ishte afër të dashurit. Nuk përkujtonte asgjë përveç Tij dhe nuk nxitohej të ndahej nga Ai. Të gjitha shqetësimet ia tregonte vetëm Atij, sepse ai ishte Miku i vetëm i sekreteve. Nganjëherë nuk mund të duronte dhe shkonte edhe pa e thirrur. Ndërsa Miku ishte i kënaqur edhe më këtë ardhje të papritur. E natyrisht, kush nuk lumturohet nga një mik i tillë i sinqertë dhe i dashur besnik!

Çdo gjendje e tij e shfaqte lumturinë që i jepte të qenit bashkë me të dashurin e tij të vetëm. Nuk e nxirrte nga mendja Atë as edhe për një çast. E ndjente gjithmonë pranë dhe jetonte me Të. I dashuruari gjithmonë flet bukur për të dashurin... Nëse gjuha nuk fliste, e kujtonte atë me zemër. Te çdo gjë shikonte bukurinë e Tij. Edhe në punët e

përditshme e kishte gjithmonë në mendje.

Është e njëjta gjë me thënien: "Dora në qar e zemra në Jar!" ... Largohej nga sjelljet që nuk i pëlqenin mikut dhe nuk preokupohej me tjetër gjë përveç Tij. Qëllimi i vetëm ishte të fitonte kënaqësinë e Tij.

Gjithmonë mendohej t'ua bënte të dashur edhe njerëzve përreth të dashurin e tij që çdo herë e mirëpriste. Në çfarëdo gjendjeje që të ishte... I sëmure, i lodhur, i përgjumur, nuk e neglizhonte asnjëherë Atë dhe falënderonte që i jepej mundësia të dilte përpara Tij. Gjatë gjithë jetës iu përgjigj me kënaqësi ftesave, sepse i Dërguari i Allahut, sallallahu alejhi ve sellem, ka thënë:

"Ibadeti i pranuar është ai i vazhdueshmi, edhe nëse është i pakët."

Prandaj, gjithonë veproi me qëndrueshmëri. Kështu ishte i lumtur nga këto takime; në trupin dhe në shpirtin e tij, lodhja, stresi, dhimbja... asgjë nuk ngelte. Nëse nuk shkonte te Ai, jeta sikur i kthehej në një natë të errët. Ata që e shihnin kaq të lumtur, dëshironin ta njihnin Mikun e tij. Ai ishte mik i vërtetë, i dashur... Ishte krijuesi ynë i vetëm, Zoti ynë.

Ja, robi i vërtetë është ai që nuk bën mik tjetër përveç Allahut... Sapo këndon ezani, merr rrugën për në xhami; e fal namazin në kohë dhe qetësohet duke e shpëtuar shpirtin nga rrëmuja e kësaj bote. Gjatë gjithë jetës nuk kishin mundur ta pengonin në namaz as shkolla, as puna dhe as njerëzit përreth... Ai e donte Allahun Teala dhe Allahu e ftonte atë për tek Ai. Trokiste herë pas here në derën e Mikut kur kishte ndonjë shqetësim me **"Namazin e nevojës"**, ndërsa kur ishte i lumtur me **"Namazin e falënderimit"**. Në mes të natës e braktiste shtratin e ngrohtë vetëm për Të.

Me gjendjen e tij gjithmonë e inkurajonte familjen dhe të afërmit për namaz, por nuk mjaftohej vetëm me kaq, shpeshherë u tregonte për rëndësinë që kishte namazi.

E fillonte bisedën, duke thënë: "Siç është e bukur çdo punë që kryhet në kohën e saj dhe kur i kalon koha i humb vlera, ashtu edhe më i miri i namazeve është ai që kryhet në kohë."

Ambientet ku ai hynte, ktheheshin në trëndafilishte. Ishte i lumtur, sepse namazet që falte nuk

përbëheshin nga një lodhje e thatë, por tregonin gjithë jetën e tij. Në çdo kohë përjetonte emocionin e daljes para Allahut dhe asnjë çast nuk ishte i pakujdesshëm ndaj Tij. Çfarëdo që t'i ndodhte, falënderonte, duke thënë:

"Është nga Allahu; edhe ndëshkimi edhe mirësia e Tij janë të bukura!.." Në të vërtetë, i dashuruar i kënaqur nga çdo gjë që i vjen nga i dashuri. Kështu ishte edhe gjendja e tij.

Kohën, punët dhe fitimet i kishte të bereqetshme. Ishte i lumtur, sepse preokupohej me nevojat trupore, por nuk neglizhonte as nevojat shpirtërore.

Ashtu siç i dridhen njeriut këmbë e duar kur vjen koha për t'u ushqyer dhe kjo gjendje i kalon vetëm kur ha diçka; ja, siç është ngrënia e ushqimit për trupin, edhe mendja e shpirti ynë ushqehen e ngopen me namaz. Namazet farze janë ushqimi kryesor, këto janë thelbësore. Ndërsa namazet nafie janë ushqimet e ndërmjetme, shkak për t'u afruar sa më shumë te Allahu... Sepse Allahu teala thotë në Kuranin famëlartë:

"Bëj sexhde dhe afrohu". Prandaj, sa më shumë namaz të falim, aq më shumë i afrohemi Allahut teala.

Veçanërisht Pejgamberi, sallallahu alejhi ve sellem, ka thënë:

"Dëshmoni për besimin e atyre që vazhdimisht falin namaz me xhemat."

Besimi është si prushi, për ta mbajtur në duar, duhet të tregojmë kujdes që namazet t'i falim në kohë. Çdo namaz që falet ashtu siç duhet, e mbron njeriun nga ligësitë dhe ia zbuluron moralin.

Kushti i parë për të qenë të lumtur në të dy botët, është të falim namazet në kohën e tyre dhe në mënyrën më të bukur. Të bëhemi robër të veçantë që mbjellin edhe në familje dashurinë për Allahun dhe ndjesinë për namazin.

Zoti na bashkoftë ne dhe familjen tonë me robërit e Tij të dashur! Na bëftë të gjithëve robër fatlumë e të vetëdijshëm se jemi çdo moment në audiencën hyjnore. Na mundësoftë që të falim namaz me dashuri e ndjesi dhe na bëftë prej atyre që e reflektojnë në jetë klimën shpirtërore të namazit.

Amin!

1. I Dashuri.

Mos na privo nga mirësitë e namazit

Dëgjoj ezanin. Ezanin që më qetëson shpirtin... Ezanin që më ndihmon të mos qaj në çastet kur jam më shumë e pikëlluar...E lag gëzimin tim me lotët e falënderimit, melodija ime është sërish ezani. Çastet kur e ndiej veten më të veçantë në këtë univers, janë kohët e namazit. Ezani sikur më thërret:

“Eja, o robi im, bëhu mysafiri im!...” Atë çast takohem me më të dashurin peygamber; Ndërkohë që Ai përgatitet për udhëtimin e miraxhit, shpirti im i vogël i ngjitet pas...

Kur më i dashuri flinte në pjesën e Qabes, ku bëhej hatme Kurani... Xhebraili erdhi dhe i tha butësisht...

“Allahu të fton, eja bëhu gati!”

Pejgamberit, sallallahu alejhi ve sellem, i erdhi

bota rrotull. Zemra e Tij më e pastër, e larë me “Shakk-ı Sadr”, është gati të marrë misteret e çuditshme...

Edhe unë e bëra nijet të marr abdest... Bëra nijet të shijoj miraxhin me namaz...O Zot, siç i pastron me këtë ujë abdesti mëkatet e mia më të mëdha... pastroma edhe zemrën, laje atë, bëje gati për të dalë përpara Teje...

“Allahu Ekber!”

Je më i madhi, më i larti! Je Rrahman, je Rrahim... Je Zoti i botëve, Ty të takon falënderimi. Je zotëruesi i vetëm i Ditës së Gjykimit, o Zoti im; shiko, erdha përpara Teje unë robi Yt i paftë... Ju përgjigja ftesës Tënde. Pranoje adhurin tim! Jam i paftë, jam mëkatar, por vetëm Ty të adhuroj, vetëm prej Teje kërkoj ndihmë! Ndodhem në një rrugë të rrëshqitshme, mos

më lër të rrëshqas!.. Më dërgo në rrugën e robërve të Tu, në rrugën e peygamberëve, të singertëve, në rrugën e dëshmorëve. Jo në rrugën e të devjuarve, të atyre që kanë marrë zemërimin Tënd!..

E dua suren Keuther; kur e lexoj, ndjej sikur jam takuar me Keutherin...

“Me të vërtetë që Ne të kemi dhënë ty shumë të mira, prandaj falu (vetëm) për Zotin tënd dhe ther kurban! Sigurisht, kush të urren ty, ai vetë është fatprerë...”

E dua namazin që fal për Zotin tim. E dua edhe kurbanin që pritet për Zotin tim. Unë dua Habibi Ekremi (Muhamedin), të cilin nuk e donin “ebterët” (farësosurit) e vërtetë.

“Allahu Ekber!”

braktisa nga dashuria që kam për Ty, o Zoti im!..”

Ettehiyatu lillahi vessalavatu ve't-tajibat. Esselamu Alejke ejjuhennebijju ve rahmetullahi ve berakatuh.

“Paqja, mëshira dhe begatia Ime qofshin mbi ty, o Peygamber!”

Esselamu alejna ve ala ibadillahissalihin...

“Paqja qoftë jo vetëm mbi mua, por edhe mbi robërit e Tu të devotshëm!”

“Engjëjt qofshin dëshmitarë!”

“Esh'hedu en la ilahe illallah ve esh'hedu enne Muhammeden abduhu ve resuluh!”

Dëshmojmë se nuk ka Zot tjetër përveç Allahut dhe përsëri dëshmojmë se Muhamedi, sallallahu

Përkulem në ruku... Ndërsa unë përulë përpara Teje, bëhem i drejtë kundrejt çdo krijese.

U lodha tashmë, u përmallova, dua të takohem me Ty. Kur arrij në sexhde... i afrohem, i afrohem Zotit të botëve... E ngre kokën dhe dua që të marrë frymë zemra që po më del nga vendi... Nuk mund të duroj dhe të afrohem sërish...

Kur them tehiyyatin, gjithmonë buzëqesh. Në mendje më vjen takimi me Hz. Mustafanë...

“Ti dhe unë, çdo gjë përveç kësaj e krijova nga dashuria që kam për ty o Muhamed, sallallahu alejhi ve sellem!..”

I dashuri Yt të përgjigjet:

“Madhështia Jote dhe unë, çdo gjë përveç kësaj e

alejhi ve sellem, është robi dhe i dërguari i Tij.

E kujtoj Peygamberin e dashur, sallallahu alejhi ve sellem, i cili nuk na harron në horizontin më të lartë dhe në vendin më të afërt.

“Allahumme salli ala sejjidina Muhammedin ve ala ali sejjidina Muhamed”

Sa bukur është të takohesh me Ty, të ndjesh ekzistencën Tënde, të jesh robi Yt!..

Sa takim i bukur është namazi...

Sa bukur është të jesh robi Yt, të përulësh vetëm përpara Teje dhe duke u përlur, të lartësohesh!..

Mos na privo nga sexhdeja... Mos na privo nga mirësitë e namazit...

Namazi

nuk të lë në mes të rrugës!

Një zë brenda shtëpisë, me gjithë forcën që kishte marrë nga të vërtetat që besonte, po thërriste që të dëgjonte çdokush që merrte frymë nën atë çati :

"Namazi! Namazi! Nuk të lë në mes të rrugës!"

Dukej qartë se zotëruesi i zërit kishte zgjedhur sot më të bukurën, për ta lënë mes tyre si trashëgimi në emër të mirësisë... Dhe kjo fjali, e cila u gdhend në kujtesën time me pak buzëqeshje të ëmbël, zgjonte tek unë çdo gjë që duhet të zgjohej, shpirtin... Papritur u drithëruan të gjitha dëshirat e mia vetiake, të cilat më lanë në mes të rrugës e ikën dhe në të vërtetë kjo ishte vetëm një pjesë e të këqijave që më shfaqën... Kjo gjë, e cila thirrej me zë të lartë, nxirrte në pah lumturinë që ato nuk mundën të ma jepnin dhe që ma goditën me një të fryrë të rreme, sikur të ishte e vërtetë. Kjo nuk u bënte aspak punë atyre... Sidoqoftë, çdo gjë do të derdhej një e nga një...

Zjarri i të gjitha këtyre shkëndijave djallëzore, që nxirrte në pah mashtrimin, do të merrte fund me një abdest. Kjo ishte ëndrra më e frikshme e tyre!

Duhet të lija brenda vetes një gjurmë, që të ma kujtonte këtë të vërtetë. Një gjurmë që do të më shpëtonte në mungesë të atij zëri... Ata që duan të shkruajnë poezi ligësie në muret e zemrës sime, duhet t'i shohin këto gjurmë kur të vijnë. Nëse ka kujtim nga i cili deri tani në momentet më të vështira jam braktisur dhe më ka mbajtur larg nga përkujtimi, duhet t'i nxjerr të gjitha nga arkivat dhe t'i ekspozoj në **"muzeun tim të mëkateve"**.

Edhe në brendësinë time çdo mendim djallëzor, që nuk i mbarojnë dëshirat, duhet ta dijë se çfarë do t'i ndodhë nëse përparon... Duhet ta dijë se duke u varur në **"muzeun e mëkatit"** me litarin e pendimit, ai do të marrë fund, sepse secili e ka varrë brendësinë time.

Zëri, i cili thërriste e thoshte: "Nuk të lë në mes të rrugës!", në çdo shkronjë i hidhte me kujdes kripë plagës sime të gjakosur... Më turpëronte qetësisht mua, që me një injorancë të madhe nuk e zgjidhja lumturinë pa çmim! E kuptoja se kjo plagë ishte vepër e tyre! Çdo gjë që më gënjente në qeshjet e gëzuara, në buzëqeshjet e ngrohta, në pasqyrat e bukura dhe larg asaj sexhdeje, ishte shkaku që unë kisha mbetur mes katër rrugëve...

Tashmë edhe unë frikësohesha si një fëmijë i vogël, që e vazhdonte jetën në drojën e ngjarjeve të këqija që i kishin ndodhur në të kaluarën. Jo në ndërgjegjen time, por frikësohesha nga vetja dhe shejtani që çdo çast shëtisnin rreth meje. Kudo që pashë një mëkat dhe kudo që pashë një imazh xheneti, në mendje më erdhi historia ime... Historia që i ishte dedikuar hakmarrjes që më zgjonte me dhimbje...

Ndërkohë që unë u braktisa krejt e vetme me lumturinë që i kishte mbaruar koha në dorën time, me turpërim dhe imazhe të ftohta, i premtova hakmarrje vetes sime, të cilën e quajta shok të këtij udhëtimi. Kur pashë rreth e rrotull me dridhjen e zërit tim që jehonte, pashë me qindra rrugë dhe në to **"veten"** të braktisur. Atë çast kuptova që kjo nuk ishte jehonë, por shumimi i zërit të betimit për hakmarrje.

Ja, atë ditë e kuptova se i kishte ardhur koha muzeut të mëkateve. Nëse nefsi im mendon se ka mundësi mirësie...

... Dhe brenda e kisha gati fjalimin e fjalës së hapjes, zëri i babait që hyri në kohën e duhur në jetën time, e nderonte ceremoninë...

Fjalja: "Namazi nuk të lë në mes të rrugës!.." i premtonte personalitetit tim lumturinë me gjithë vërtetësinë e saj...

KRIZA, SPROVË PËR TË TREGUAR DURIMIN

Kriza e përgjithshme e ekonomisë që po jeton e gjithë bota, ka shkaktuar lindjen e disa degëve të reja të psikologjisë. Këto kanë të bëjnë me problemet që lindin në gjendjen tonë shpirtërore, si shkak i kësaj krize.

Megjithatë, zgjidhja e disa problemeve është bërë tashmë e pamundur ose e pamjaftueshme. Kjo gjë quhet *periudha e krizës*.

Kjo krizë fillon me frikën për të ardhmen. Pas këtyre fenomeneve globale, të cilat kanë ndikim në çdo qenie njerëzore, ne kuptojmë rëndësinë e njerëzimit dhe ndeshemi me faktin që jeta duhet të vazhdojë. Duket qartë se njerëzit janë më të larguar dhe më pak të durueshëm ndaj njeri-tjetrit. Megjithatë, nuk duhen harruar disa vlera që duhet të kultivojmë, në veçanti në marrëdhënie me njerëzit që na rrethojnë.

Ditën e fillojmë me shqetësime dhe me fytyrë të ngrysur. Të gjitha këto i justifikojmë me shqetësimin që kemi për të ardhmen e fëmijëve, për problemet që hasim në jetë. Me këtë lloj sjelljeje i bëjmë të vuajnë të afërmit e miqtë dhe, normalisht që mërzitemi edhe vetë.

Mërzia, mbyllja në vetvete bëhen zotëruese në shpirtin tonë. Kriza e vërtetë zhvillohet në zemrat tona, para se njerëzit ta kuptojnë... Nuk na pëlqen më të bëjmë gjëja të reja. Një nga pasojat më të mëdha të krizës është të pasurit frikë për gjëra që nuk kanë ndodhur, por që kanë një mundësi të vogël të ndodhin në të ardhmen. Ulja e aftësive tona në punë, e rrit mundësinë e realizimit të këtyre të këqijave, por ne nuk e kuptojmë.

Në këtë periudhë krize fillon humbja e përqendrimit, prandaj fillojmë të gabojmë në çdo gjë. Një ditë kuptojmë se miku ynë më i ngushtë është bërë rivali ynë, sepse çdo njeri që është i

frikësuar nga humbja e punës është i detyruar të veprojë me çdo mënyrë për të ruajtur pozicionin e tij. Kjo krizë ushqehet nga frika që ndjen njeriu. Mund të themi që kriza fillon brenda njeriut, shfaqet tek veprimet e tij dhe lulëzon në gjuhën e tij.

Njerëzit mendojnë se jeta ka vetëm ngritje dhe nuk i marrin parasysh zbritjet e saj. Këtë gjë e justifikojnë me punën dhe përpjekjet që kanë bërë për të fituar këtë status. Por një ditë ndodh ajo që nuk e prisnin. Nuk e kuptojnë se kjo për ta është një sprovë...

Çfarë sprove? Sikur nuk kanë kaluar sprova të mjaftueshme për të ardhur deri këtu. Tani që ka ardhur koha për të shijuar frytet e punës së bërë, nga dolën këto probleme? Nga erdhi kjo erë e krizës?

Nuk mund të pranojnë se kriza është një sprovë për të treguar se sa durim kanë... Në fakt, kjo është perdja më e vështirë që duhet të ngrihet! Por ata nuk e kuptojnë. Ata që vuajnë më shumë nga kjo gjendje janë fëmijët... Nuk kërkojnë shtëpi dhe makina luksoze, por vetëm prindër të shëndetshëm dhe të lumtur. Më e shumta që ata kërkojnë, janë disa lodra të vogla...

Prindërit e tyre ua prishin psikologjinë... Duke u përpjekur për të ardhmen e fëmijëve, ata grinden me njeri-tjetrin, pa e kuptuar se çfarë janë duke bërë... Një prind i lodhur, që ka humbur durimin, sado që të mundohet të tregohet i fortë, e ka të pamundur; fëmijët e shohin lodhjen dhe mërzinë e tij. Në fakt, kjo është gjëja nga e cila duhet të kemi më shumë frikë...

Duhet të mësojmë të bëjmë durim dhe të mos përdorim më justifikimin: "Të gjitha këto i bëj për të ardhmen e fëmijëve të mi".

Le të marrim frymë thellë, duke kujtuar se në këtë botë çdo gjë e ka një fund...

“Çelu oj gonxhe se stina pa kalon”

Sbefika Kaja Meriç

Jeta është një thesar... Një thesar të cilit pak ia dimë vlerën; Ky thesar është i kufizuar, por ne e përdorim, sikur nuk do të mbarojë kurrë... Një thesar që shkrihet çdo ditë nga pak dhe një ditë do të mbarojë... Ky thesar prej akulli, që e bartim në shpinë, shkrihet çdo sekondë nga pak, deri sa një ditë të mbarojë. E ajo ditë, padyshim, do të vijë e do t'i përplasht njeriut në fytyrë.

Njeriu lind, jeton dhe vdes. Ai është në një sprovë të vazhdueshme ndërmjet këtyre tri fjalëve. Një sprovë hyjnore... Njeriu rilind çdo ditë me një afat të ri. Një afat i është dhënë kur zgjohehet në mëngjes. Kur kthehet në mbrëmje në shtëpi i jepet nata si afat. Kur shkon nga një vend në një tjetër, lëviz brenda një afati të caktuar. Allahu i jep gjithmonë afat robit të tij. I jep afat, që të vërejë pakujdesinë e tij dhe të hapë sytë.

Ky afat nuk është si afati që i jep njeriu armikut të tij. Ky afat ka natyrë falëse dhe lind gjithmonë nga mëshira. Në mënyrë që njeriu të zgjohehet nga

pakujdesia ku ka rënë dhe të pendohet brenda këtij afati që i është dhënë.

Thesari jetësor është veç një grusht kohë për njeriun. Një grusht kohë me fillim dhe fund të përcaktuar... Njeriut i duken të gjata vitet, kur thotë “me vite”... me dhjetëra vite... Ka vite të tëra para njeriut. Kur vjen në këtë botë, duket sikur nuk do të mbarojnë kurrë. Por duhen pyetur të vjetrit tashmë: “Çfarë kuptove nga kjo jetë? Çfarë ndodhi gjithë këto vite? Ose, çfarë le pas?”

Vallë, cila do të ishte përgjigjja e tyre?

Sa bukur e shpjegon Resulallahu këndvështrimin ndaj botës: “Në këtë botë ji si një i huaj ose si udhëtar.” (Buhariu, Rikak, 3)

Lidhja jonë me botën duhet të jetë si lidhja e mysafirit me shtëpinë e huaj.

Ne duhet të kemi gjithmonë një dashuri për të përtejmen, e cila të na mbajë në gjallë dhe shpirtin tonë të freskët. E përtejma: ahireti dhe takimi i

vërtetë, vendi ku jetohej njëkohësisht takimi dhe ndarja. Në qoftë se do të jemi prej të shpëtuarve, ky do të jetë takimi më i bukur për ne. Takimi më i bukur me Zotin tonë të Madhërishëm dhe të Dashurin e tij. Por në qoftë se do të jemi prej atyre që do t'u jepet libri nga ana e majtë, mjerë për ne... Atëherë do të përjetojmë ndarjen më të hidhur. Ndarje nga nëna, babai, fëmijët, Allahu dhe i Dashuri i Tij...

E përtejmeja dhe llogaria që do të na bëhet atje... Sa të përgatitur jemi për atë llogari? Sa jemi të sigurt? Ndoshta të jemi të sigurt nuk është e mundur, por të paktën, brenda mundësive të një robi, a kemi përgatitur ndonjë gjë? A bën të shkojmë me duar bosh përpara Mëshiruesit? Edhe në qoftë se nuk mund t'i japim dhuratat më të bukura, të paktën a nuk duhet t'i japim me dashuri gjënë më të shtrenjtë për shpirtin tonë?

A bën të shkojmë me duar bosh pranë Mëshiruesit, i Cili na ka dhënë mirësinë e udhëzimit dhe afat për t'iu bindur Atij.

"Erdhëm të mbushur me pendesë, o Zoti ynë! Nuk u bëmë dot robër të denjë, por e kuptojmë pakujdesinë tonë. Ndoshta nuk ditëm të të falënderojmë për mirësitë e Tua, por të turpëruar iu mbështetëm faljes Tënde."

Nuk mund ta ndalim dot as edhe një sekondë të vetme nga vitet që kaluan. Vitet nuk janë një

periudhë kohe e pavlerë, e dhënë për të na mpla-kur. Ato duhen vlerësuar si një afat i dhënë për t'ua rritur atyre vlerën para Allahut. Fytyra, vetja dhe shpirti jonë duhet të jenë të kthyer nga Ai. Një jetë e cila na bën të themi; "ah!", një ditë do të ngulet para nesh për të na kërkuar llogari. Përpara se jeta të na pyesë: "Ku më ke harxhuar? Në cilat punë tuajat të shëmtuara më ke përdorur? Drejt cilës rrugë shkove me mua, ku arrite?", duhet ta përdorim këtë thesar në bazë të kënaqësisë së Allahut. Për të mos thënë: Kaluan vitet me një Ah!...", për të mos u penduar që tani duhet t'ia dimë vlerën e kësaj dite e këtij çasti.

Sa bukur e thotë Terzi Baba:

*Prej trimave leje të marrim,
Shiko fluturën, shembull të marrim
Eja, në zjarrin e dashurisë të digjemi
Pa thënë 'Ah', Allah të themi.
Ditët e netët nuk ndalen kalojnë,
Thesaret e jetës po mbarojnë.
Shiko, bylbylat po rënkojnë,
Çelu oj gonxhe se stina po kalon.*

URTËSI¹¹

nga
Osman Nuri Topbash

Të kesh shpirt Jusufi

“Trëndafili duroi shoqërinë me gjembin, prandaj mori aromë të këndshme”

“Bëhu melhem mirësie dhe jo gjemb që lëndon! Nëse dëshiron të mos shohësh keq prej askujt, mos u bëj fjalë-keq, mos mëso dhe mos mendo për keq! Bëhu punëmirë në çfarëdo gjendjeje që të jesh!”

(Mevlan-Xhelaeddin Rumi)

Sheh Sadi Shirazi, në veprën e tij “Bostani”, që përmban shumë tregime dhe fjalë të urta, tregon:

“Një njeriut i kishte ngecur gomari në baltë. Megjithëse u mundua jashtëzakonisht shumë, nuk arriti ta nxirrte gomarin nga balta. Shiu ishte duke rënë litar dhe i ftohti ngrirës të hynte në palcë. Sikur të mos mjaftonin këto, nata po binte dalëngadalë dhe njeriu i mjerrë ngeli në errësirë, i hidhëruar dhe i rraskapitur.

Për shkak të hallit dhe hidhërimit, njeriu i shkretë filloi të fliste fjalë të këqija dhe deri në mëngjes mallkoi vendin përreth. Aq sa, prej gjuhës së tij nuk shpëtoi as miku dhe as armiku, as populli dhe as sulltani...

Kur njeriu ishte duke sharë dhe ofenduar sa andej këndeje, sulltani ishte duke kaluar aty pranë. Njeriu nuk e vuri re dhe vazhdoi të fliste me fjalë fyese që i kalonin kufijtë. Kur e kuptoi se sulltani i kishte dëgjuar fjalët e tij, njeriu i shkretë sa s'u fut i gjallë në dhe prej turpit dhe nuk mundi as t'i përgjigjej dhe as t'i kërkonte falje.

Sulltani u nxeh shumë nga kjo gjë dhe me një ton të ashpër u thotë atyre që kishte pranë:

“E çfarë faji kam unë se atij i ka ngecur gomari në baltë? Atë nuk e zhyta unë! Çfarë kërkon prej meje, përse flet keq për mua?”

Njëri prej atyre që e shoqëronte, i thotë sulltanit:

“Sulltan! Prejani kokën dhe të mos i ngelet as nam e as nishan!..”

Sulltani, me mëshirën që i buronte si ujëvarë nga zemra, filloi të mendonte. Pa nga njeriu dhe vuri re se ishte rraskapitur dhe mërzhitur jashtë mase prej hallit në të cilin kishte rënë, ndërsa gomari ishte ende

në baltë. I erdhi keq për njeriun e shkretë, prandaj e gëlltiti zemërimin që i ishte fryrë prej fjalëve të këqija dhe duke mos u mjaftuar me kaq, i fali njeriut florinj, një kalë dhe një kaftan prej gëzofi. Sulltani e dinte shumë mirë se “Mëshira në çastet e zemërimit, është gjëja më e bukur”.

Dikush që e kishte dëgjuar ngjarjen, e pyet njeriun:

“O njeri pa tru, po si arrite t'i shpëtosh vdekjes?”

Njeriu u përgjigj me këto fjalë:

“Pusho! Në ato çaste isha shumë i hidhëruar. Halli që kisha m'i kishte marrë trutë dhe nuk e përmbajta dot veten. Prandaj bëra diçka që nuk më kishte hije. Për sa i përket sulltanit, ai bëri mirësi, ashtu siç i kishte hije.”

Ja pra, ky është një virtut që duhet ta zotërojë në çdo lloj situatë një shpirt besimtar, i cili kërkon detin e mëshirës dhe faljes hyjnore të Allahut Teala... Pra, sjelljeve dhe veprimeve të pahijshme që i bëhen, nuk duhet t'u përgjigjet me të njëjtën monedhë, por ashtu siç e kërkon feja islame, me mirësi dhe bukuri...

T'i përgjigjesh të keqes me të keqe, është shumë e lehtë. Por t'i bësh mirë atij që të bën keq, është e vështirë. Në një ajet fisnik urdhërohet:

“Nuk është e njëjtë e mira me të keqen! Të keqen ktheje me të mirë e atëherë armiku yt do të të bëhet menjëherë mik i ngushtë.” (Fussilet, 34)

Për njeriun që i fryhet deti i zemërimit, është e vështirë ta përmbajë veten. Prandaj dhe Profeti ynë (a.s.), në lidhje me ata besimtarë që tregohen të përmbajtur në çastet e zemërimit, shprehet me këto fjalë:

“Trim i vërtetë nuk është ai që mund kundërshtuar, por ai që e përmban veten në çastet e zemërimit.”

(Buhari, Edeb, 102; Muslim, Birr, 106-108)

Ndërsa shpërblimi i atij që vepron në këtë mënyrë, është siç është shprehur edhe Rasulullahu (a.s.):

"Allahu Teala e mbush me siguri dhe iman zemrën e atij që e përmban zemërimin, edhe pse ka fuqinë (dhe mundësinë) të bëjë atë që duhet bërë (të marrë hak)." (Ebu Daud, Edeb, 3; Tirmidhi, Birr, 74)

Transmetohet se në ditën e kijametit, kur një thirrës të thërrasë: "Ku janë ata që shpërblimin e tyre do t'ua japë personalisht Allahu?", nuk do të ngrihen në këmbë përveç atyre që falin njerëzit." (Ruhu'l-Bejan, III, 298)

Në një ajet fisnik urdhërohet:

"Shpërblimi për të keqen është i njëjtë me atë të keqe. Por, atë që fal dhe pajton, e pret shpërblimi i Allahut..." (esh-Shura, 40)

Ndërsa në një ajet tjetër, Allahu Teala shprehet se ata të cilët e përmbajnë zemërimin dhe falin, janë besimtarë të devotshëm. (Shih. Al-i Imran, 134)

Ja edhe një shembull prej Hakim Tirmidhiut (Allahu e mëshiroftë), i cili ishte prej atyre besimtarëve të devotshëm:

Hakim Tirmidhiu takohej vazhdimisht me Hizrin, por kishte ca kohë që nuk po e shihte më.

Një ditë kishte veshur rroba të pastra dhe të reja. Kishte vënë sarëkun dhe po shkonte në xhami. Por ishte i detyruar të kalonte përpara shtëpisë së një gruaje, që ishte zemëruar me të për shkak të një çështjeje.

Gruaja kishte larë rrobat e pista të fëmijës dhe legenin e mbushur me ujë të pistë e kishte lënë mënjanë. Kur ajo e pa Hakim Tirmidhiun që po kalonte përpara shtëpisë, për shkak të zemërimit që kishte ndaj tij, ia hodhi legenin me ujë të pistë atij, duke e lagur të tërin. Hakim Tirmidhiu, jo vetëm që nuk u zemërua dhe nuk tha gjë për këtë veprim të paedukatë dhe të ulët të gruas, por as kokën nuk e ngriti, e fali atë dhe vazhdoi rrugën.

Më vonë, Hizri i erdhi dhe i tha: "Ti po më sheh (përsëri) për shkak se durove ndaj asaj të keqeje që t'u bë dhe nuk the asnjë fjalë."

Ndërsa në një ajet fisnik urdhërohet:

"Kushdo që duron dhe fal, ta dijë se në të vërtetë, këto janë nga veprimet më të virtytshme." (esh-Shura, 43)

Sa madhështor është ai shpirt që është ngritur në këtë gradë! Ky moral i lartë dhe i bukur, nuk mund të jetë tjetër veçse simbol i Jusufëve. Megjithatë kishte fuqinë të merrte hak ndaj vëllezërve të tij që e hodhën

në pus dhe dëshiruan që ai të vdiste, Jusufi (a.s.), i fali ata dhe, duke u sjellë mirë dhe njerëzishëm ndaj tyre, u dha një mësim shumë të vlefshëm. Si përfundim, ata, të turpëruar i thanë Jusufit (a.s.):

"Betohemi për Allahun, vërtet që Allahu të ka ngritur ty mbi ne ..." (Jusuf, 91)

Në raste të tilla edhe ne duhet të kemi shpirtin e Jusufit (a.s.). Ata që në zemrën e tyre kanë ndonjë të keqe, duhet t'i edukojmë në mënyrën më të mirë, duke gjetur rrugën që do të ndikojë në shpirtin e tyre. Ndër të tjera, së keqes duhet t'i përgjigjemi me të mirë, padrejtësisë me falje, mosrespektimit të marrëdhënies farefisnore, me këshillë të mirë dhe privimit nga e drejta, me mirësi. Pra, urrejtja që ndjejmë ndaj gjynahut, të mos bjerë mbi gjynahqarët.

Në lidhje me kuptimin që ka përgjigja, e cila jepet ndaj së mirës apo së keqes që i bëhet dikujt, Fudajl bin Ijaz thotë:

"T'i përgjigjesh mirësisë me mirësi, është shpërblim. T'i përgjigjesh të keqes me të keqe, është dënim. T'i përgjigjesh të keqes me të mirë, është mirësi dhe bujari. T'i përgjigjesh të mirës me të keqe, është poshtërsi dhe mosmirënjohje."

Edhe ne duhet ta këshillojmë shpirtin tonë me këto fjalë të Mevlanës së nderuar, i cili, duke iu drejtuar shpirtit të vet, thotë:

"Bëhu melhem mirësie dhe jo gjemb që lëndon! Nëse dëshiron të mos shohësh keq prej askujt, mos u bëj fjalë-keq, mos mëso dhe mos mendo për keq! Bëhu punëmirë në çfarëdo gjendje që të jesh!"

Me një fjalë, zemërimi, i cili buron nga egoja dhe që, duke ia turbulluar mendjen, e shtyn njeriun në gabime dhe gjynahe, është një zemërim që duhet të frenohet. Mirëpo, të qëndrosh indiferent ndaj padrejtësisë ose sulmeve që i bëhen fesë, besimit dhe moralit, nuk quhet frenim i zemërimit. Përkundrazi, një veprim i tillë, quhet shkujdesje dhe pavetëdije e thellë. Aq sa është i rëndësishëm frenimi i zemërimit për të arritur kënaqësinë e Allahut, aq është e rëndësishme edhe të zemërohesh për hir të Allahut, kur është nevoja. Kjo, sepse përsosmëria e besimit kërkon "dashuri për atë që e meriton dhe urrejtje për atë që e ka hak".

Ja Rabbi! Na i zbukuro zemrat me cilësitë që i do dhe ji i kënaqur prej tyre! Ndjenjat tona drejtoji në rrugën e kënaqësisë Tënde dhe bëj që shkollën e devotshmërisë ta përfundojmë me gradat më të larta!..

Amin!..

Me dashtë

Me dashtë don me thanë
hapsinën e kohën me i ba pelegrin në një zemër tjetër.
Me dashtë don me thanë me duru, me guxu, e mos me folë goja por shpirti..
Me dashtë don me thanë me besu, me nda, me kuptu, me heshtë, me pritë...
Me dashtë nuk asht e vështirë,
duhet me pranë me vdekë nga pak për një shikim
e tjetri me jetu për ditë ma shumë...
Me dashtë don me thanë me u ba shok me një shpirt tjetër,
me marrë rrugën e moskthimit me të,
me lexu dhimbjen e lumtuninë në çdo porë të tij,
me folë pa fjalë,
me këndu pa za,
me u rrokë pa durr...
Me kalu prej gëzimit në idhnim e prej idhnimit në lumtuni...
Me dashtë don me thanë me jetu...

Anila Barbullushi

Namazi

Garancia jonë hyjnore

Namazi është një adhurim shumë i rëndësishëm. Pejgamberi ynë ka thënë:

"Allahu i ka bërë të detyrueshëm pesë vakte namaz. Atij që merr abdestin ashtu siç duhet, fal pesë vakte namaz, dhe kryen me përkushtim sexhden dhe rukunë e tij; Allahu i ka premtuar falje dhe mëshirë. Kurse njeriu që nuk i bën këto, nuk ka asnjë garanci tek Allahu. Nëse Zoti do, e fal atë, nëse nuk do, e dënon." (Ibn Maxhe, H.no:1401)

Siç shikohet shumë qartë në këtë hadith, namazi është farz për të gjithë myslimanët, për gratë dhe për burrat. Përveç kësaj edhe forma e faljes dhe përkushtimi ndaj namazit janë po aq të rëndësishme. Pejgamberi (a.s.), e cilëson faktin që abdesti duhet të merret në mënyrën e duhur, të njëjtën gjë bën edhe me rukunë dhe sexhden.

Gjëja më e veçantë që i ndan miqtë e Zotit nga njerëzit e tjerë, është fakti që ata nuk mjaftoheshin me kryerjen e farzeve të fesë sonë. Ata i jepnin rëndësi kryerjes së këtyre adhurimeve me përkushtim dhe dashuri, sepse ai njeri që i kryen adhurimet e tij pa ndërprerje shkon në xhenet, kurse ai që këto adhurime i kryen me respekt, kënaqësi e dashuri, shkon tek Zoti i vet.

Një njeri që kryen një adhurim duke bërë kujdesin maksimal, sepse mendon që këtë veprim po e bën ngaqë Allahu e kërkon, fiton dashurinë e Zotit.

Namazi është përmendur qindra herë në Kuran. Ne kemi gjithashtu dhe qindra hadithe të Pejgamberit tonë në lidhje me namazin.

Le të përmendim disa nga këto hadithe:

Një ditë, Pejgamberi (a.s.), u tha shokëve të tij:

"Nëse para shtëpisë së njërit nga ju do të kalonte një lumë dhe sikur ai të lahej pesë herë në ditë në këtë lumë, a do të mbetej ndonjë papastërti në trupin e tij?"

Ata iu përgjigjën:

"Jo, o i Dërguar i Allahut, nuk do të mbetej!"

Pas kësaj përgjigjeje, i Dërguari i Allahut, tha:

"Edhe pesë vaktet e namazit kështu janë. Ato pastrojnë gjynahet, siç pastron lumi papastërtitë." (Buhari, Ezan, 6)

Në një hadith tjetër Pejgamberi ynë ka thënë:

"Dijeni se namazi është më i mirë nga çdo veprim." (Tirmidhiu, 2749; Ibn Maxhe, Taharet,4)

"Në fillim të namazit njeriu fiton pëlqimin e Allahut, kurse në fund të tij ai fiton faljen e Allahut." (Tirmidhiu, 172)

"Faleni namazin siç e fal unë!" (Buhari, Ezan,18)

Le ta përfundojmë këtë artikull me një hadith të fundit:

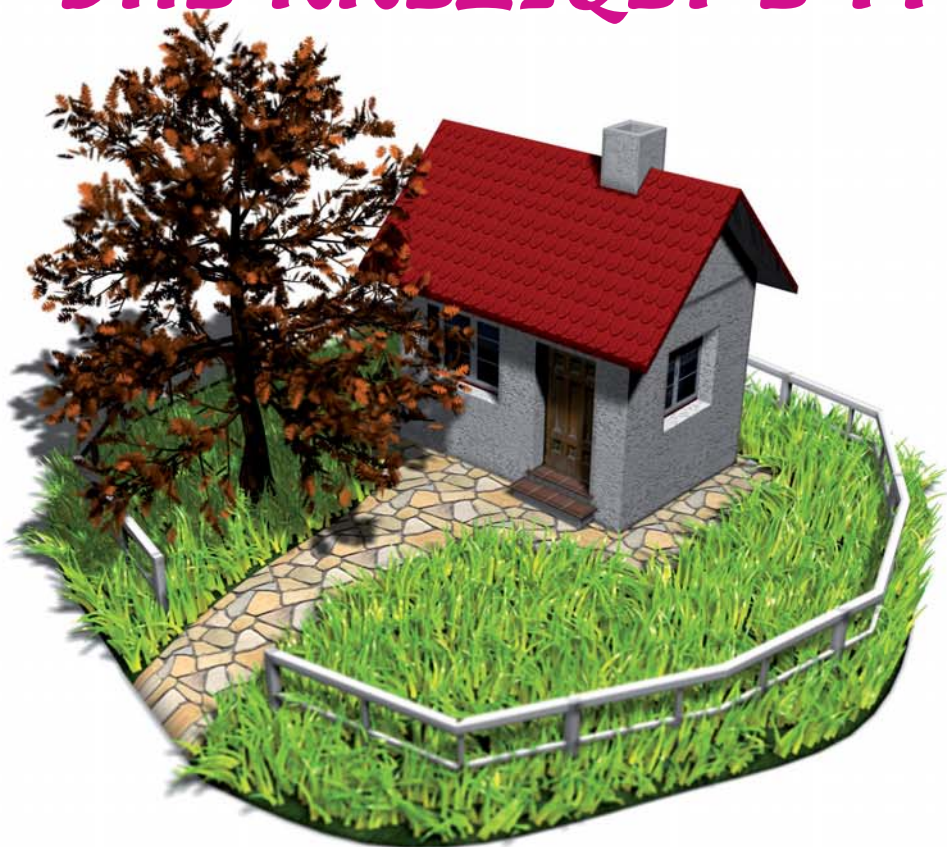
"Edhe nëse bëhesh copë-copë dhe digjesh në zjarr, mos i bëj shok Allahut dhe mos e braktis namazin. Sepse ai që e braktis një vakt namazi me dashje largon dashurinë Hyjnore prej vetes. Mos pi pije alkoolike, sepse pija është çelësi i çdo të keqeje." (Ibni Maxhe, 4034)

Fakti që Pejgamberi ynë ka vënë në të njëjtin nivel shirkun me mosfaljen e namazit, është për t'u theksuar. Ai na ka këshilluar të qëndrojmë njëlloj larg këtyre dy gjërave të ndaluara.

Nga këto hadithe kuptojmë se namazi është një adhurim, që nuk mund të neglizhohet në asnjë rrethanë. Në qoftë se një njeri, edhe pse i përket fesë myslimane ka filluar të harrojë faljen e namazit ose mosfaljen e ka kthyer në një zakon, ky njeri duhet të ketë frikë nga humbja e mbështetjes dhe mbrojtjes së Allahut.

Allahu na bëftë ne nga robërit e tij më të dashur, që marrin abdest me kujdes dhe që zbatojnë namazin me gjithë rregullat e tij. Na ruajtë nga njerëzit të cilët kanë ankesa ndaj namazit. Qoftë namazi ynë ndërmjetësues para Zotit. Amin!

ENËT PLASTIKE DHE RREZIQET E TYRE

Jeta moderne ka mbizotëruar në shumë mënyra jetën, njeriun, natyrën dhe ambientin, duke prodhuar kështu një botëkuptim të ri dhe mënyrë jetese të re. Ritmi i shpejtë i jetës së ditëve të sotme ka rritur përdorimin e ushqimeve të paketuara dhe si rrjedhojë, kanë ardhur në rendin e ditës çështje, si kushtet e përshtatshme të ruajtjes së ushqimeve, paketimi i përshtatshëm dhe zgjedhja e enëve të përshtatshme për ruajtje.

Sa keq që enët plastike, që janë përdorur aq shumë prej vitesh, po na paraqiten me fytyra të reja, në sajë të produkteve që ndryshojnë dhe zhvillohen dita ditës. Të qenit praktik, fakti që zënë më pak vend dhe, çka është më e rëndësishmja, fakti që janë të lira, ka bërë që të hyjnë menjëherë në çdo kuzhinë. Bile enët plastike përdoren shumë edhe në industrinë e ushqimit për ruajtjen dhe paketimin e ushqimeve.

Lënda bazë e plastikës është gazi natyror, nafta

dhe qymyri. Gjatë prodhimit këto produkte mund të përdoren direkt, por mund të përdoren edhe së bashku me disa lëndë shtesë. Në sajë të këtyre lëndëve shtesë, mundësohen disa veti, si: fleksibiliteti, qëndrueshmëria, rezistenca ndaj temperaturës ose rezistenca ndaj rrezeve ultraviolette. Dhe këto përdoren në shumë produkte. Për shembull, paketat e çajrave bimore, që ne i pimë për të shëndetshme, janë të përbëra nga këto materiale. Uji i nxehtë është një tretës (solvent) i mirë, prandaj përveç çajit pluhur që ndodhet në paketë e tret (shpërbën) edhe paketën. Kështu, së bashku me çajin e dobishëm futen në trup edhe një sërë lëndësh toksike/helmuese. Kjo do të thotë që, kur lëndët plastike përpunohen, së bashku me këto lëndë shtesë kalojnë në trupin e njeriut si lëndë toksike, për arsye se shumica e tyre përmbajnë metale të rënda.

Lëndët kimike, që ndodhen tek enët plastike u kalojnë ushqimeve kur kontaktojnë me to. Ky kalim ndryshon në bazë të temperaturës së ushqimit. Me

rritjen e temperaturës rritet dhe kalimi i lëndëve kimike, me uljen e saj ulet dhe kalimi. Për këtë arsye, veçanërisht ushqimet e nxehta dhe të yndyrshme, nuk duhet të ruhen në enë plastike. Kalimi i këtyre lëndëve varet edhe nga lloji i plastikës. Enët plastike kanë kode me numrat nga një deri në shtatë. Më të dëmshmit e këtyre kodeve, që përdoren për të klasifikuar plastikët, janë numri tre, gjashtë dhe shtatë. Dëmet kryesore janë reaksionet alergjike, dëmtimet e mëlçisë dhe kanceri.

Dekania e Fakultetit të Mjekësisë, dega Shëndeti Publik në Universitetin Osmangazi (Eskishehir/Turqi), Prof. Dr. Selma Metintash, e ka shprehur me këto fjalë rrezikun kancerogjen të gotave plastike, të cilat përdoren gjerësisht në ditët e sotme:

“Kur brenda gotave plastike vendosim pije të nxehta rreth 70-90 gradë, nën ndikimin e nxehtësisë gota fillon të shpërbëhet në monomeret e saj, çka përbën një situatë të rrezikshme.”

Prof. Dr. Metintash, duke shpjeguar që monomeret përbëjnë rrezik për shëndetin e njeriut, tregon: “Këto monomere janë lëndë të rrezikshme kancerogjene. Gotat me shkumë janë më të qëndrueshme ndaj temperaturës. Por lëngjet me temperatura më të larta mund ta shpërbëjnë edhe këtë material. Këto grupe monomerike kalojnë në pije dhe me anë të gojës realizohet futja e këtyre lëndëve toksike në trup. Deri tani dihet që pijet e nxehta shkaktojnë disa reaksione kimike në gotat plastike. Njerëzit që pinë për një kohë të gjatë nga gotat prej shkume dhe plastike, mund të përballen me rrezikun e kancerit.”

Në lidhje me fermentimin e kosit në enë plastike, dekani i Fakultetit të Shkencave Natyrore në Universitetin “19 Maj” (Turqi) Prof. Dr. İsmail Gymrykçyollu, tërheq vëmendjen duke thënë: “Për të fermentuar kosin e hedhim qumështin e vluar në enë plastike. Qumështi që hedhim në enë është 100 gradë, pra sikur të ishte ujë i vluar. Në 100 gradë një pjesë e enës plastike shpërbëhet dhe kalon në qumësht. Ndërsa acidi i kosit e shpërbën edhe më tepër plastikën dhe këto lëndë të shpërbëra kalojnë në kos. Për këtë arsye, enët plastike nuk duhen përdorur në asnjë mënyrë për të fermentuar kos.”

Gymrykçyollu thekson edhe faktin që qeset plastike janë gjithashtu të dëmshme për shëndetin, veçanërisht ato me ngjyra. Prandaj këshillon që të mos vendosim ushqime, veça-

nërisht në qeset e zeza. Gymrykçyollu shpjegon se mund ta kuptojmë që një qese është jocilësore nga era e keqe ose nga fakti që lëshon bojë kur e fshijmë me një pecetë të lagët.

Është vënë re që lënda kimike BPA, që përdoret në prodhimin e plastikëve, kalon nga shishet e pijeve në trupin e njeriut. Rreziku që bartin enët plastike që përdorim çdo ditë, duke filluar nga biberonët e fëmijëve deri te shishet plastike të ujit, mund të arrijë përmasat e një skandali në bazë të këtyre të dhënave shkencore.

Është vënë re që fetuset në barkun e nënës, të porsalindurit dhe fëmijët e ekspozuar ndaj BPA-së kanë shfaqur probleme në zhvillim dhe në sjellje. Bashkë me ujin dhe ushqimet që konsumohen në shishe ose ambalazhe të prodhuara prej polikarbonati, marrim edhe BPA e cila shkakton: probleme të prostatës, të zhvillimit të trurit, të zemrës, çrregullime të enzimave të mëlçisë dhe diabet. Polikarbonati shkakton te fëmijët që ushqehen me biberon, pjekuri të parakohshme seksuale dhe rënie serioze të prodhimit të spermës. Sepse BPA imiton hormonin estrogen dhe kthehet në hormon femëror. Tek të rriturit përbën një rrezik për kancer të gjirit.

Një çështje tjetër shumë e rëndësishme në lidhje me enët plastike është fakti që ato kur nuk duhen përdorur në mikrovalë për të ngrohur ushqimet. Në të kundërt, në atë temperaturë, lëndët kimike të enës do të kalojnë në ushqim. Gjithashtu enët me kapak plastik, po të ngrohen në mikrovalë, ka rrezik që lëndët kimike të shpërbëhen me anë të avullit dhe të pikojnë në ushqim. Kjo gjë bëhet shkak që ushqimi të konsumohet bashkë me lëndët toksike.

Shumë studime të reja, të ngjashme me studimet e mësipërme tregojnë që duhet të qëndrojmë larg enëve plastike. Dihet që enët plastike qëndrojnë në det për rreth 400 vjet dhe në tokë rreth 800 vjet pa u tretur duke lëshuar vazhdimisht toksina (helme) në det e në tokë. Fakti që plastika tashmë përdoret nga gota, pjata, luga e piruni deri te qeset e pazarit, e bën atë të domosdoshme për jetën tonë. Por gjithsesi, pavarësisht se plastika tashmë është një teknologji e përhapur në një fushë shumë të gjerë, ne duhet të mundohemi sa të jetë e mundur të zgjedhim enët prej xhami, porcelani, druri dhe çeliku.

Një zonjë osmane

Mysherref Çelebi (Topbash)

Ajo ka lindur në vitin 1915 në qytetin e Konjes. Ishte viti kur lufta e parë botërore mbizotëronte dhe kishte privuar njerëzit nga shumë gjëra. Gjyshi i saj i njohur me nofkën "Seyyidyl- Muhaddisin" dinte përmendsh shumë hadithe dhe kishte shkruar pesë libra. Kurse gjyshi nga nëna, i nderuari Mehmed Hulusi ishte një njeri që mendohej ta jetonte në mënyrë sa më të përsosur fenë e tij dhe shoqërohej gjithmonë me njerëz që dinin Kuranin përmendsh. Familja Topbash ishte një familje që merrej me tregti, por që ishte shumë e dhënë mbas diturisë dhe sufizmit. Kjo familje u jepte shumë rëndësi punëve në shërbim të fesë islame.

Zonja Myserref Çelebi kishte lindur dhe ishte rritur në një familje të tillë. Babai i saj ishte Ahmed Handi Topbash, kurse nëna e saj ishte zonja Adile. Dy dijetarët e ndjerë, i nderuari Musa Topbash dhe Muammer Topbash ishin vëllezërit e saj.

Kur ishte dy vjeçe zonja Myserref Çelebi, emigroi me familjen e saj nga Konja në Merxhan. Në ato vite kryeqyteti i shtetit Osman Stambolli, po kalonte kohë shumë të vështira. Ishin vitet e luftës kombëtare dhe krijimit të Republikës së Turqisë. Zonja Myserref në këtë kohë ishte tetë vjeçe. Në fillim të viteve njëzet ata u zhvendosën në Erenkëj. Zonja Myserref kaloi këtu një fëmijëri të bukur. Përfundoi shkollën fillore. Babai i saj kishte marrë në shtëpi një hafiz për t'u mësuar fëmijëve Kuran,

por kushtet e detyruan ta prezantonte mësuesin si një kopshtar, që kujdesej për ambientet e shtëpisë. Në vitet '30 mësimi i fesë u ndalua rreptësisht dhe ata që mësonin ose u mësonin të tjerëve mësimë feje ndëshkoheshin rreptë.

Zonja Myserref ishte shumë e dhënë pas babait. Kur ajo ishte vajzë dhe vinin njerëz që ta kërkonin për fejesë, babai thoshte që nuk kishte dëshirë ta fejonte të bijën me kushërinjtë. Ai e dha vajzën e tij tek tregtari i pëlhurave, Nazif Çelebi, në Isparta.

Në vitin 1934 Zonja Myserref u martua me zotëri Nazifin. Makina e nuses, në të cilën ndodheshin ajo me vjehrrën, kunatin dhe kunatën e solli nuse në një shtëpi me shumë njerëz. Vjehrrri i saj ishte emëruar mësues në bibliotekën e Medinës, pas disa kohësh vdiç dhe u varros atje.

Fëmija i saj i parë Nuri, kur ishte vetëm 33 ditësh u sëmur nga pneumonia dhe mbylli sytë përgjithmonë. Për ta kaluar këtë mërzi dhe për ta mposhtur këtë vuajtje të madhe vendosi të bëhej hafize. Brenda tre viteve mëson të gjithë Kuranit përmendsh, edhe pse ndërkohë ishte bërë nëna e tre fëmijëve. Për babain e saj Ahmed Hamdi, i cili e donte shumë Kuranin, kjo ishte një surprizë shumë e bukur. Kur e merr vesh lajmin, ai nuk fle deri në mëngjes dhe kur dita agon, ai vrapon drejt motrave për t'u treguar me krenari dhe lumturi arritjet e së bijës. Pas një kohe të shkurtër u organizua programi i

përfundimit të hafizllëkut në xhaminë Sulejmanije. Porti në të cilin ajo zbarkoi në një moment kur ishte e mbytur nga mërzitja, i dha kënaqësinë e të qenit bartëse e fjalës së Allahut. Kjo kurorë e fituar do ta ndihmonte në shumë çaste të vështira të jetës së saj.

Nga martesë e zonjës Myserref me zotëri Nazifin erdhën në dritë pesë vajza dhe dy djem.

Zotëria Nazif ishte një qytetar turk, shumë i interesuar për temat fetare dhe shumë i kujdesshëm në ndjekjen e zakoneve të familjes. Ai është një nga themeluesit e bashkësisë Ilim Jajma (Shpërndarja e Diturisë). Kishte kryer studimet në degën e menaxhim biznesit dhe fliste frëngjisht rrjedhshëm. Ai ishte përpjekur shumë të mbante në jetë mësimet e gjuhës osmane dhe të mjeshtërisë së hatit (kaligrafisë islame). U mundua të kultivonte edhe tek fëmijët këto dituri. Gruaja e tij, zonja Myserref, e ndihmonte me aq sa kishte mundësi të shoqin. Ajo e ndihmonte në gjetjen e librave dhe mundohej ta përdorte sa më shumë gjuhën osmane në jetën familjare. Ajo merrej me studimin e hartave dhe nuk flinte asnjëherë pa lexuar; edhe në ditët e fundit të jetës së saj nuk mungonin librat në koken e saj.

Nga dashuria dhe interesi që kishte zotëria Nazif për mësimet e kaligrafisë islame, mësuesi i nderuar dhe i talentuar Halim Ozyazixhi, filloi të jepte mësim në shtëpinë e tyre. Në atë periudhë zonja Myserref ishte 45 vjeçe dhe filloi të ndiqte mësimet e hatit bashkë me bijat e saj: Nykhet, Gyzide, Melike, Sytude e Nurije dhe nusen Mesude. Mësuesi Halim ishte njeri me humor, gjithmonë i buzëqeshur dhe i dashur me nxënësit e tij, ai ishte shumë i kujdesshëm në mësimdhënie. Zonja Myserref përmendet në librin e Mahmud Kemal Inalit: "Kaligrafitë e Fundit", në këtë vepër lavdërohen veprat e saj.

Modestinë që e kishte moto të jetës së saj e ka shfaqur edhe në këtë temë dhe nuk ka pëlqyer ta thërrisnin me titullin mjeshtër e kaligrafisë osmane. Vetëm kur i dha leje mësuesi i saj filloi të jepte mësimet e kaligrafisë osmane. Në periudhën e fundit,

familja e saj ka rritur tri gra shkruese të kaligrafisë islame: Hilal Kazan, Nermin Shishmanolu dhe Sare Çizmeoglu; të trija zonjat e nderuara kanë pasur si mësuese zonjën Myserref.

Zonja Myserref zgjohej herët në mëngjes dhe ndizte sobën, pastaj përgatiste mëngjesin për mbesat e saj, zonjat Adile dhe Hymejra, të cilat në orën gjashtë të mëngjesit udhëtonin nga Erenkëy për në Sulejmanije për të ndjekur mësimet e kaligrafisë osmane. Pas ngrënies së mëngjesit fillonte mësimi dhe kontrolloheshin detyrat, një pjesë e të cilave ishin përfunduar në vapor. Gjatë mësimit plotësoheshin të gjithë nevojat e nxënësve për lapsa, bojë apo ndonjë gjë tjetër.

Zonja Myserref i donte shumë njerëzit; dera e saj ishte gjithmonë e hapur për gjithkënd; ajo kujdesej për të gjithë, për të vegjël e për të mëdhenj. Ishte një grua e veçantë dhe e rritur

me edukatën e familjes së saj tradicionale. Ajo i mirëpriste gjithmonë mysafirët e të shoqit, të cilët nganjëherë vinin dhe pa lajmëruar. Në shtëpinë e tyre nuk mungonin mysafirët asnjëherë, vinin studentet e universitetit, turistët që vizitonin xhaminë Sulejmanije. Gjatë Ramazanit, çdo ditë mirëpriteshin njerëz.

Rregullat kryesore që i kishte vënë vetes zonja Myserref ishin durimi dhe shërbimi në të mirën e njerëzve dhe fesë. Ajo sillej me edukatë e mirësjellje me mysafirët, familjen dhe mbesat. Ishte një shembull i mirë për të gjithë. Çdo njeri merrte shembull nga veprat e saj.

Gjatë Ramazanit, në shtëpinë e saj ushqimet vinin me makinë. Çdo ditë kishte dy ose tre mysafirë, që kalonin natën aty. Tavolina e ngrënies shtrohej në kopsht. Njerëzit qëndronin brenda për të pritur thirrjen e ezanit. Për njerëzit që qëndronin për të fjetur, ajo e përgatiste syfyrin me shumë dashuri.

Në muajin e Ramazanit veçanërisht, bëhej leximi i krejt Kuranit. Zonja Myserref e përgatiste që natën më përpara atë që do të lexonte atë ditë. Në kohën kur mësonte Kuranin përmendsh ajo nuk flinte kurrë mbas namazit të sabahut, por përsëriste më-

simin deri në kohën kur vinte mësuesi.

Falë sistemit të alarmit që kishte vendosur në shtëpi, bashkëshorti i saj zoti Nazif, e gjithë shtëpia zgjohej herët në mëngjes. Zotëria Nazifi i merrte fëmijët dhe shkonte në xhaminë Sulejmanije. Kur ktheheshin nga namazi i sabahut, fëmijët i priste një mëngjes i shijshëm.

Zonja Myserref e ndihmonte burrin e saj edhe në çështjet që kishin lidhje me punën e tij, ajo nganjëherë qëndronte deri në agim duke bërë llogari. Bënte çdo gjë që i kërkonte i shoqi dhe e donte shumë atë. Ajo ishte një grua që e kishte vënë veten në shërbim të bashkëshortit, të njerëzve dhe të Kuranit.

Zonja Myserref gjatë gjithë jetës së saj ka qenë një grua shumë besimtare, por pas njohjes me të nderuarin Mehmed Zahid Koktu dhe zonjën Zehra nga Izmiri, u bë më e përkushtuar se kurrë. Zonja Zehra, që e quante zonjën Myserref si motër të saj, ishte nxënëse e mësuesit të nderuar Bediuzaman.

Pas njohjes me zonjën Zehra, ajo filloi të jetonte më e vetmuar nga bota dhe më e përkushtuar ndaj Krijesit. Jetonte në mes të njerëzve, por me mendje tek Allahu. Pas kësaj njohjeje, zonja Zehra qëndroi rreth 10 vite në shtëpi të zonjës Myserref. Nganjëherë adhurimet dhe bisedat e tyre, që fillonin në mbrëmje zgjasnin deri në mëngjes. Zonja Zehra hante shumë pak, nganjëherë nuk hante aspak; bile zonja Myserref nganjëherë shkonte në dhomën e saj dhe e detyronte të hante me zor.

Shoqëria me zonjën Zehra e ndryshoi karakterin e zonjës Myserref në disa drejtime. Një ditë ajo i mblodhi të gjitha stolitë e saj dhe ua shpërndau njerëzve të varfër. Filloi të vishte rroba më të thjeshta. Për 27 vite me radhë agjëroi të tre muajt e shenjtë. Ajo nuk flinte në shtrat, zakonisht e zinte gjumi mbi sixhade duke qarë e bërë adhurime.

Ligjëratat që bënte familja Çelebia në lagjen Sulejmanije nuk kishin të sosur. Të gjithë njerëzit më

të ditur të qytetit merrnin pjesë në ato biseda. Disa nga njerëzit që ishin pjesëmarrës janë: Mahmud Kemal Inal, Nevzat Jallçintash, Fatin Ryshdy Zorlu, Omer Naasuhi Bilmen, Sheref Gyzelyazëxhë, Hasan Basri Çantaj, Nexhmedin Erbakan, Dr. M. Hulusi Bajball, Xhelal Okten, Hamdi Danishmend.

Në këtë botë të përkohshme, erdhi një ditë dhe gjendja ekonomike e familjes Çelebi u rëndua dhe jeta e tyre ndryshoi. Gjithë gjallëria dhe zurma që mbizotëronte dikur në shtëpinë e tyre, papritur u shua. Por nuk ishin vetëm këto sprovat që duhet të kalonte zonja Myserref. Rritja e fëmijëve dhe martesat e tyre nuk ishin më të lehta për prindërit e tyre; gjithashtu, familja u detyrua të jepte disa nga sendet e shtëpisë, pasi do të transferoheshin në një shtëpi më të vogël.

Zotëri Nazifi vuante nga sëmundja e sheqerit. Ai kaloi në botën tjetër në vitin 1988. Pas kësaj

ndodhie, familja u shpërngul për në Erenkëj. Zonja Myserref kishte kaluar disa ditë të fëmijërisë së saj në këtë lagje. Këtu ishte më pranë familjes së saj, por më larg ditëve të lumtura që kishte jetuar dikur, megjithatë ajo vazhdoi të ishte e duruar dhe falënderuese.

Vazhdoi të jepte mësim të kaligrafisë osmane deri në vitin 1995, pra deri në moshën 80-vjeçare. Ajo u fitonte zemrën nxënësve të saj, duke u përgatitur gurabije dhe pije freskuese.

Vdiq në vitin 2007, në moshën 92-vjeçare. Ajo ishte një njeri që studioi dhe u mundua të zgjeronte dijet e veta deri në momentet e fundit të jetës së saj. Ishte një nga abonentet më të kujdesshme të revistës kulturore-fetare Alltënolluk.

Mësuesja e parë e kaligrafisë osmane në vitet e para të Republikës ua la miqve dhe familjes së saj veprat e bëra. Ajo është një shembull i përkryer i fytyrës së buzëqeshur të Islamit, i durimit dhe punës, i edukatës dhe thjeshtësisë. Ishte një rob i dashur i Allahut, një grua, nënë dhe njeri i mirë. Allahu e mëshiroftë! Qoftë prej banorëve të Xhenetit! Amin.

Të bësh shaka -1-

Shakaja, e njohur edhe si humor ose tallje, është fjalë ose sjellje që synon të bëjë të qeshë dhe të zbavitë njerëzit, t'i qetësojë ata dhe të zhvillojë miqësinë dhe dashurinë ndërmjet tyre.

Me kusht që të respektohen disa kriterë, feja islame e ka lejuar shakanë. Ejani ta shohim këtë së bashku në shembujt nga jeta e Profetit (a.s.) dhe shokëve të tij...

Edhe Pejgamberi ynë bënte shaka

Është logjike që disa njerëz që e shohin shakanë si mungesë serioziteti dhe mendjelehtësi të pyesin: "A

bënte Pejgamberi (a.s.), ndonjëherë shaka?" Vetëm se do të ishte më me vend të pyesnin: "Si dhe pse bënte shaka Resulallahu? Cila ishte e vërteta prapa kësaj shakaje?"

Pamja e jashtme e Pejgamberit tonë ishte shumë hijerëndë (të zgjonte frikë dhe respekt njëherësh). Ata që e shihnin për herë të parë dhe nuk e njihnin nga afër, gjithmonë dridheshin nga frika, u mbahej goja e nuk flisnin dot. Në raste të tilla, për të qetësuar dhe bashkëfolësin, Zotëria i Gjithësisë thoshte: *"Unë nuk jam as mbret dhe as diktator; por jam biri i një gruaje kurejshite që hante mish të thatë."* (Ibn Maxhe, Sunen, II, 1100, no:3312)

Mirë ata që e shihnin për herë të parë, por edhe ata që ishin vazhdimisht me të, nga respekti që kishin ndaj Tij, nuk e ngrinin dot kokën të shihnin fytyrën e Tij të nderuar. Këtë të vërtetë e kishte shprehur kështu Amr ibnul As në ditët e fundit të jetës së tij: "Sikur të më thonë sot: 'Na e përshkruaj strukturën e fytyrës së të Dërguarit të Allahut!', më besoni që nuk ia dal dot." (Muslim, Sahih, v:I 112)

Shkurtimisht, duhet thënë se i Dërguari i Allahut ishte në një pozitë të ndryshme prej njerëzve të tjerë për shkak të natyrës së Tij, por edhe për shkak se ishte transmetues i shpalljes hyjnore. Për këtë arsye ndosh-ta, modestia dhe shakaja ishte një lloj sjelljeje për të fshehur pozitën e Tij dhe për ta afruar me njerëzit e thjeshtë.

Disa shaka që ka bërë i Dërguari i Allahut janë si më poshtë:

Një ditë Ummu Ejmen (r.a.), shkoi te Profeti (a.s.) dhe i tha: "O i Dërguari i Allahut! Burri im ju fton në shtëpinë tonë."

Pejgamberi (a.s.), i tha: "E kush është ai? Ai burri që ka të bardhë në sytë e tij?"

Ummu Ejmen (r.a.), i tha: "O i Dërguar i Allahut! Burri im nuk ka të bardhë në sytë e tij. (d.m.th. nuk është i verbër)"

Profeti (a.s.): "Po, po! Në sytë e tij ka të bardhë."

Gruaja i përgjigjet: "Për Allah nuk ka, o i Dërguari i Allahut!"

Pejgamberi (a.s.), buzëqeshi dhe i tha: "Nuk ka asnjë njeri që të mos ketë të bardhë në sytë e tij." (Gazali, Ihja Ulumiddin v:III, Mizah, 283)

Njëherë, një grua plakë vjen te Profeti (a.s.), dhe i thotë: "O i Dërguari i Allahut! Lutju Allahut të më fusë në xhenet!" Pejgamberi (a.s.), tha: "Gratë plaka nuk hyjnë në xhenet." Gruaja, që nuk e kuptoi domethënien e përgjigjes, u mërzi dhe u largua prej aty duke qarë. Profeti (a.s.), dërgoi një njeri prapa

saj dhe i tha t'i thoshte: "*Thoni asaj! Gratë në moshë nuk hyjnë të plakura në xhenet. Sepse Allahu i Madhërishëm ka thënë në Kuran: "Të cilat (hurijet) Ne i kemi krijuar në një formë të veçantë (jo të lindura), dhe i kemi bërë ato virgjëresha, të dashura për bashkëshortët e tyre dhe mos-hatare me ta."* (Surja El-Uaki'a, 35-37)"

Enes bin Malik (r.a.), tregon:

Një njeri erdhi te i Dërguari i Allahut dhe i tha: "O i Dërguari i Allahut, më jep një deve që të më bartë mua." Profeti i tha burrit: "Unë dua të të hip ty mbi fëmijën e një deveje femër." Burri i thotë: "O i Dërguari i Allahut! Çfarë ta bëj unë fëmijën e devesë: ai nuk mund të më mbartë mua..."

I Dërguari i Allahut i tha: "Nuk ka asnjë deve, që të mos jetë fëmija i një deveje tjetër." (Tirmidhiu, Birr, 57; Ebu Davud, Edep 92)

Siç shihet, shakatë që bënte Profeti ishin

të llojit që drejtonin nga e vërteta. Kjo tregon se me kushtin që të mos deformohet e vërteta, brenda kufijve, shakaja është një sjellje e bukur për besimtarin. Kjo gjë edhe i qetëson njerëzit edhe forcon dashurinë dhe komunikimin mes tyre.

Edhe sahabët e nderuar bënë shaka

Po të shohim jetën e sahabëve, do të hasim në shakatë e bëra nga Ebu Hurejre, Nuajman, Abdullah bin Huzafe, Zejd bin Thabit, Burejde el-Eslemi, bile edhe nga Hz. Omeri. Po, është e vërtetë, sahabët ndërmjet tyre bënë shaka, bile edhe i hidhnin njëri-tjetrit lëkura pjepri e bostani. Por kur bëhej fjalë për parime, bëheshin seriozë menjëherë dhe, kur bëhej fjalë për ndonjë punë të rëndësishme, e linin shakanë dhe merrnin seriozitetin e përshtatshëm ndaj asaj çështjeje. (Buhari, Edukata)

Brezi i tretë (etbau tabiin), të cilët nuk i kishin parë

sahabët, duke mos besuar që sahabët bënin shaka, patën pyetur Muhammed bin Shirinin, nga brezi i dyte (tabiin), të cilët i kishin parë sahabët: "A bënin shaka shokët e Hz. Pejgamberit (a.s.)?"

Ndërsa përgjigja e Ibn Shirinit ishte: "Edhe ata ishin njerëz." (Hesejmi, Mexhmeudh-Dhevoid, VIII, 89)

Në të njëjtën mënyrë, disa tabiinë nga brezi i dytë e patën pyetur Abdullah bin Omerin (r.a.):

"A qeshnin shokët e të Dërguarit të Allahut?"

Edhe përgjigja e këtij sahabi ishte në të njëjtën formë: "Po! Por në zemrat e tyre kishte një besim të patundur si malet."

Ummu Seleme (r.a.), transmeton: "Hz. Ebu Bekri (r.a.), një vit para vdekjes së Profetit (a.s.), kishte shkuar për të bërë tregti në Basra. Bashkë me të ishin dhe Nuajmani dhe Suvajb ibn Hermele. Këta kishin marrë pjesë në luftën e Bedrit. Nuajmani (r.a.), kujdesej për ushqimet. Hz. Suvajbi ishte një njeri shakaxhi. Një herë i thotë Nuajmanit:

-Më jep diçka për të ngrënë.

-Prit sa të vijë Ebu Bekri.

Suvajbi (pak i nxehur) i tha:

-Për Zotin e di unë si të të nxeh ty!

Pas njëfarë kohë mbërritën pranë një grupi njerëzish. Suvajbi (r.a.), u tha atyre:

-Unë kam një skllav, po ta blini do t'ju jap me të lirë.

Ata thanë:

-Do ta marrim.

Ai u tha:

-Por t'ju them që tani, që skllavi im është llafazan, ai do t'u thotë: 'Unë jam i lirë (nuk jam skllav)'.

Ata thanë:

-Nuk prish punë. Pranojmë.

Bënë pazar dhe e blenë Nuajmanin (r.a.), për dhjetë deve. Pastaj shkuan pranë tij dhe i lidhën një litar në qafë. Nuajmani (r.a.) u tha:

-Ky njeri po tallet me ju; unë jam i lirë nuk jam skllav.

Burrat ia kthyen:

-Zotëria yt na lajmëroi që ti do të thoshe kështu, kështu që nuk mund të na gënjeshtrosh me gënjeshttrat e tua.

Dhe e morën me vete Nuajmanin (r.a.). Ndërkohë erdhi Ebu Bekri dhe ia shpjeguan situatën. Hz. Ebu Bekri i ndoqi ata, ua ktheu devetë dhe e shpëtoi Nuajmanin. Kur u kthyen pranë të Dërguarit të Allahut, ia shpjeguan atij këtë ngjarje. Profeti (a.s.) dhe shokët e Tij qeshën me këtë ngjarje një vit të tërë. (Kutub-i Sitte, Prof. Dr. Ibrahim Xhanan, Kapitulli i Edukatës, v.17, 494)

Fakti që i Dërguari i Allahut ka qeshur me këtë shaka, nuk ka kuptimin që e aprovon një shaka të tillë ose jep leje për të bërë shaka të tilla. Sepse kjo shaka është shumë e rëndë. Që në shikim të parë mund të mendohet se në këtë rast nuk u janë përmbajtur normave të seriozitetit. Por në të vërtetë, nuk është ashtu. Sahabi në fjalë njihej për shakatë e tij të rënda, prandaj sipas shokëve të tij, ai e kishte merituar prej kohësh një shaka të tillë. Domethënë që kufiri i shakasë mund të ndryshojë sipas njerëzve, profesioneve dhe kushteve.

Sahabët e nderuar, brenda normave të caktuara kanë bërë shaka edhe me Profetin (a.s.). Siç shpjegohet, kur vinte ndonjë gjë e re ose e mirë në Medinë, Nuajmani (r.a.), e merrte atë borxh dhe ia bënte Profetit (a.s.), 'dhuratë'. Kur vinte koha për të bërë pagesën, shkonte te i Dërguari (a.s.) dhe i kërkonte të paguante borxhin e 'dhuratës' të zotëve të saj. Kur Profeti (a.s.), i thoshte: "Ti ma pate dhuruar atë mua, çfarë ndodhi?" Ai i thoshte: "Këtë gjë të bukur e pashë të denjë për ty, por meqë nuk kisha para ta merrja veprovë kështu."

Profeti (a.s.), gjithmonë qeshte me shakatë e Nuajmanit (r.a.) dhe kurrë nuk nxehej.

Hz. Suhejbi (r.a.), transmeton:

"Një ditë që më dhembte syri, po haja hurma. I Dërguari i Allahut kur më pa më tha:

-Megjithëse të dhemb syri, po ha hurma?

Unë i thashë:

-Por unë po ha me anën që nuk më dhemb, o i Dërguari i Allahut! Profeti (a.s.), qeshi sa iu dukën dhëmballët.

Siç vihet re, shakatë që nuk i kalojnë kufijtë, nuk lëndojnë të tjerët, janë me vend dhe pa tepri, i ka miratuar dhe Profeti (a.s.) dhe i ka parë si vepra të bukura.

JA, KY ËSHTË NJË DIJETAR I SJELLSHËM

Mahmud Sami Ramazanoglu

Intervistë me Melahat Akça dhe Shejma Jallçintash,
mbesat e mësuesit tonë të nderuar Mahmud Sami Ramazanoglu

Miqtë e vërtetë të Zotit nuk kanë nevojë për lëvdatat dhe fjalët e bukura të njerëzve. Atyre u mjafton dashuria e Zotit dhe vlerësimi i Tij. Një nga këta njerëz të veçantë është edhe i nderuari Mahmud Sami Ramazanoglu.

Dashuria e këtij njeriu të bekuar për Allahun dhe të Dërguarin e Tij, ishte rrënjosur aq shumë në zemrën e tij, sa nuk bënte asgjë që ishte në kundërshtim me fenë.

Të gjithë njerëzit që dëgjonin këshillat e këtij mësuesi të madh, kishin dobi të mëdha prej tyre.

Çdokush që dëgjon apo lexon mbi jetën e tij, me hir ose pa hir, merr vlera të mëdha morale. Urojmë që ky reportazh të na bëjë të mundur dhe neve të marrim mësim të dobishme.

Le ta dëgjojmë jetën e hirësisë Mahmud Sami Ramazanoglu nga goja e njerëzve të tij më të afërt. Mbesat e tij të nderuara, Melahat dhe Shejma, do të na përcjellin çastet më të veçanta që kanë kaluar me të, udhëtimin në Medinën e bekuar dhe çastet e fundit të jetës së tij.

Shpresojmë që leximi i kësaj pjese të na sjellë të mira në të dyja botët.

A mund të na tregoni se në çfarë familje është rritur mësuesi ynë i nderuar?

Gjyshi im Samiu ka lindur në qytetin Adana, në vitin 1892. Para se ai të vinte në këtë botë, kishte ndodhur një ngjarje e çuditshme; kur stërgjyshja jonë Ymmu Gylsymi ishte shtatzënë, një i moshuar vjen në portën e gjyshit tim. Në momentin që ndihmësja që kishim në shtëpi ia hap derën, ai kërkon të flasë me gjyshen tonë.

Stërgjyshja tregonte shumë kujdes në takimet me burrat e huaj, prandaj i thotë ndihmësës së vet:

- Jepini çfarë t'ju kërkojë, bija ime!..

Por njeriu që po priste në portë i thotë:

- Jo, duhet të takohem me të patjetër!

Stërgjyshe Gylsumi del dhe e pyet që nga mbrapa derës se çfarë dëshironte. Përgjigjja e të moshuarit ishte:

- A e di ti bija ime që fëmija në barkun tënd është një njeri shumë i nderuar? Kur të vijë në jetë duhet t'i vendosni emrin Mahmud Sami! Do të ketë një nishan të madh në anën e djathtë të krahorit.

Pas këtyre fjalëve, ai kërkon t'i sjellin një këmishë. Shkojnë dhe e marrin këmishën, por kur kthehen nuk e gjejnë më aty njeriun e moshuar. (Ka mundësi që ky njeri të ketë qenë Hizri a.s.)

Babai i gjyshit tim, Myxteba Ramazanoglu, një nga tregtarët më me zë të Adanas, ishte një njeri shumë i zgjuar, mikpritës dhe i matur. Edhe vetë padishahët dhe njerëzit e mëdhenj të asaj kohe vinin mysafirë tek ai.

Gjyshi im e përfundoi shkollën e mesme në Adana, pastaj i ati e dërgoi në Stamboll për të ndjekur universitetin. Ai përfundoi studimet si i pari i shkollës në fakultetin e Drejtësisë.

Mësuesi i tij Ebul Ula Mardin e lavdëronte, duke i thënë:

- Edukata, morali dhe dijet e tua janë shumë të larta!..

Ushtrinë e kreu në Stamboll dhe për një periudhë kohe qëndroi në GYMISHANEVI, pastaj me kërkesën e prijësit tonë të nderuar Esad Erbil, shkoi në xhematin e tij. Pasi mori dijet e duhura, u kthye në Adana.

Si ndodhi martesë mes mësuesit tonë të nderuar Mahmud Sami dhe gjyshes suaj Rabia?

Stërgjyshi ynë donte të martonte djalë të tij dhe i këshillohen emrat e tri vajzave. Gjyshi bisedoi

për këtë çështje me drejtuesin e nderuar Esad Erbil, i cili i thotë që Rabia është më e përshtatshme.

Në ato kohë, pjesëtarët e familjes jetonin të gjithë së bashku në shtëpi të mëdha, por gjyshi ynë e shikoi më të arsyeshme që ata të jetonin në shtëpi të ndarë, duke marrë parasysh kujdesin që duhej të tregonte grua me njerëzit e huaj. Babai i tij mendoi që i biri do të ndryshonte mendim me kalimin e kohës, prandaj çifti qëndroi për pesë vjet i fejuar. Më në fund, babai Myxteba e kuptoi që gjyshi ynë i nderuar Samiu, nuk do të hiqte dorë nga dëshira e tij dhe dha pëlqimin për ndërtimin e një shtëpie

në oborrin e shtëpisë së madhe.

Ushqimet gatuheshin në një kuzhinë të përbashkët për të gjithë familjen. Gjyshi ynë nuk hante ushqimet e famshme dhe të shijshme të Adanasë, por mjaftohej me ngrënien e pak pilafi dhe të disa ullinjve. Gjithashtu as nëna jonë Rabia nuk hante, me qëllim që të shoqëronte burrin e saj. Prandaj ushqimet që u dërgoheshin, i kthenin, pa i prekur fare. Stërgjyshja jonë Ymmy Gylsumi, e vuri re këtë gjë dhe tha:

- Biri im, pse nuk hani ju? Ti e di që babai yt fiton nga malli hallall. As unë nuk mundem të ha, kur e di se ti nuk ha!..

Gjyshi ynë i kthen këtë përgjigje nënës së tij:

- Unë jam falënderues për ushqimin që ha...

Gjyshi kishte filluar të shëtiste nëpër qytete për të shpërndarë dijet që kishte marrë. Një ditë shkoi në qytetin e Kajserit. Aty qëndroi si mysafir i dijetarit Ahmet Kirazoglu. Ishte stina e dimrit dhe i gjithë vendi ishte i mbuluar nga dëbora. Babai im, Omer Kirazoglu ishte një fëmijë i vogël në atë kohë. Allahu donte që pas disa vitesh, ai të bëhej dhëndrri i këtij njeriu të madh.

Babai im shkoi në Stamboll, duke ndjekur shembullin e gjyshit dhe kreu studimet e tij, duke u bërë arkitekt dhe inxhinier. Gjatë gjithë periudhës së studimit ai u mundua t'u mësojë fenë shokëve të tij të shkollës. Kur u kthye në Kajseri, prindërit kishin dëshirë ta martonin. Të njohurit e tyre shkuan dhe kërkuan dorën tek prijësi i tyre fetar. Gjyshja ime nuk dëshiroi ta japë fëmijën e vet në një vend të largët, por gjyshi Sami mendoi se kjo është një martesë që duhej bërë. Nga ana tjetër, gjyshi Ahmed Kirazoglu e zgjidhi çështjen e largësisë, duke thënë:

- Edhe sikur të kisha një mijë djem, do t'i bëja kurban për hir të prijësit tonë të nderuar. Omeri le

të shkojë të jetojë në Adana.

Në këtë mënyrë lidhet kjo martesë dhe gjyshja jonë ishte e kënaqur.

Gjithë jeta e babait tim të dashur ka kaluar në shërbim të gjyshit dhe gjyshes sime. Në momentet kur gjyshi ishte i mërziur dhe nuk ia tregonte askujt shkakun, gjyshja ime thërriste babain dhe i kërkonte atij që ta gëzonte burrin e saj. Ai i tregonte gjyshit histori të vjetra e të reja, me moral të bukur, duke arritur që ta lumturonte; kjo ishte detyrë që mund të kryhej vetëm nga babai!..

Si ishte jeta familjare e mësuesit të nderuar Sami me nënën tonë Rabia?

Gjyshi ishte shumë i butë dhe i edukuar ndaj gjyshes. Ai e respektonte gjyshen shumë dhe e bënte të ndihej e veçantë. Kur futej në dhomën e saj, trokiste në derë. Duke ndjekur shembullin e tij edhe ne trokisnim gjithmonë para së të futeshim brenda, madje edhe kur dera ishte e hapur. Në mbrëmje, kur shtriheshin për të fjetur, ai ia merrte dorën në duart e tij dhe, duke e shikuar në sy, bënte dua:

- Allahu e bekoftë natën tonë!

Çdo natë bëhej kjo dua. Kjo lumturi që mbi-zotëronte në familje, na gëzonte të gjithëve, na ndriçonte jetën. Gjyshja jonë, që ishte shumë e kë-

naqur nga sjelljet e gjyshit, thoshte:

- Ja, ky është një dijetar i sjellshëm!

Si i edukonte ai vajzën dhe mbesat e veta?

Gjyshi im ishte shumë i kujdesshëm. Rrëmuja e nervozonte atë, por asnjëherë nuk na bërtiste. Ai çdo herë na këshillonte ëmbël. Gabimet e bëra nuk na përplaseshin në fytyrë. Fjala "pse" nuk përdorej kurrë.

Çdo gjë që ai i mësonte nënës sime kur ajo ishte e vogël, ia shpjegonte me shembuj të bukur. Mësimet

që mori nëna ime nga babai i saj, u bënë motoja e jetës sime, që në moshë të vogël.

Jo çdokush mund ta bëjë një gjë të tillë. Ky është një art më vete... Në fakt, miqtë e Zotit, në një farë mënyre janë artistë... ata arrijnë t'i paralajmërojnë njerëzit, por pa ua thyer zemrën... Allahu na e mundësoftë dhe neve të sillemi në këtë mënyrë!

Amin! Ashtu siç e thatë dhe ju, me të vërtetë kjo është një sjellje që e zotërojnë vetëm miqtë e Zotit...

Cilat ishin këshillat e tij në lidhje me namazin?

Gjithë jeta e tij ishte organizuar për të qenë e pandarë me adhurimin ndaj Zotit. Ai ishte shumë i kujdesshëm në çështjet që kanë lidhje me namazin. Kur i hidhnim ujë me ibrik për të marrë abdest, duhet të ishim shumë të kujdesshëm. Kur i hidhnim ujë shpejt dhe me vrull, ai na paralajmëronte. Çdo veprim i tiji bazohej në synetin e Profetit tonë dhe të gjitha këto i bënte shumë natyrshëm, pa u vështirësuar aspak; tashmë mënyra e tij e jetesës ishte e brumosur mirë.

Ju ishit ndër njerëzit më të afërt të tij dhe keni pasur fatin t'i qëndroni pranë.

Po ashtu është, falënderuar qoftë Zoti; e gjithë shtëpia vraponte për t'i qëndruar gati atij. Ne merrnim forcë nga puna që bënim, nuk lodheshim. Jam shumë e lumtur që detyra për t'ia prerë thonjtë gjyshit tim të dashur më takonte mua. Kjo ishte një detyrë e veçantë për mua. Gjithmonë kisha kujdes të mos i shkaktoja dhimbje. Çdo herë që e ndihmoja për të prerë thonjtë, gjyshi im më gëzonte duke thënë:

"Estejnu fi kulli san'atin bi salih e bliha." - "Për çdo punë kërkon ndihmë nga ai që e bën mirë atë."

Allahu (xh.sh.), ju paska bekuar me shumë

të mira, uroj që këto të mira të shtohen në të dy botët.

Falënderuar qoftë Zoti, jemi të ndërgjegjshëm dhe mirënjohës për këtë gjë.

Gjyshe Rabia e ka ndihmuar shumë mësuesin e ndritur Sami, apo jo? A mund të na flisni pak më shumë për gjyshe Rabian?

Ashtu është me të vërtetë. Gjyshe Rabia ishte një dhuratë e Zotit për gjyshin tonë. Ajo ishte një grua e denjë për të, nga të gjitha aspektet. Sikur ishin krijuar për njëri-tjetrin.

Gjyshe Rabia ishte një myslimane shumë e devotshme, nuk kishte asnjë namaz të pafalur. Gjatë gjithë jetës asnjëherë nuk e ka shikuar asnjë burrë i huaj; ajo nuk ka shkuar as në pazar asnjëherë. Ishte shumë e pastër dhe bujare. Dera e saj ishte e hapur për të gjithë mysafirët nga fshati e qyteti; ajo i priste njerëzit me gjitha të mirat.

Në shtëpinë tonë çdo ditë shtroheshin dreka e darka. Gjyshe Rabia i gatuante vetë ushqimet dhe gjithmonë dëshironte të përgatiste sa më shumë ushqim që të ishte e mundur. Ajo thoshte se mysafirët duhet të gostiteshin sa më shumë dhe ushqimet që tepronin duhej të paketoheshin për t'ua dhënë njerëzve

me vete; vetëm në këtë mënyrë bëhej e lumtur.

Ne u dërgonim ushqime njerëzve që ishin duke u nisur për rrugë, atyre që vinin nga udhëtimi dhe njerëzve të sëmurë. Në muajin e Muharremit gatuanim ashure në kusi të mëdha dhe ua ndanim njerëzve. Të gjithë prisnin ashuret e nënë Rabies.

Ndërkohë që ju po më tregonit mbështetjen që nëna Rabia i ka dhënë bashkëshortit të saj, mua më erdhi në mendje nëna jonë Hatixhe dhe ndihma materiale dhe morale që i ka dhënë ajo Pejgamberit (a.s.).

Me të vërtetë që ajo ishte si Hatixhja e nderuar. Asaj i shkonte shumë ky karakter... Ishte e përpiktë në adhurimet e saj dhe e mbushur me dashuri dhe mëshirë.

Nëna jonë Rabia ka vdekur pas të nderuarit Sami, apo jo?

Po, dy vite më vonë... Vdekja e saj ashtu si dhe jeta, ishte shembullore. Ajo ishte e përgatitur për të vdekur dhe nuk kishte frikë nga vdekja. Nëna jonë Rabia jetoi një jetë të mbushur me besim dhe u bashkua me Zotin në një mënyrë që çdokush e ka zili.

Ishte muaji nëntor i vitit 1986, ditë e enjte... Nëna jonë Rabia u ngrit dhe filloi të bënte punët e shtëpisë. Pasi përgatiti ushqimet bëri dush, kreu flokët dhe preu thonjtë. U vesh me rroba të pastra dhe vendosi shaminë e saj të bardhë. Sikur po përgatitej për t'u larguar nga kjo botë. Pas namazit të iqindisë shkoi të vizitonte një të sëmurë. Në aksham u kthye, shtroi sofrën dhe na thirri të gjithëve për të ngrënë. Pas namazit të jacisë, ne u mbledhëm rreth sofrës. Duke falur dhe namazin e jacisë, ajo kishte kryer të gjitha ibadetet e asaj dite.

Kur ishim në sofër, nënë Rabia qëndronte përballë meje. Kishin kaluar shumë pak minuta nga ulja në sofër, kur pashë që nëna Rabia i kishte mbyllur sytë dhe krejt ngadalë, pa bërë asnjë zhurmë, po përkulej nga ana e djathtë.

- Shikoni nënën... asaj po i ndodh diçka!- thirra unë.

Të gjithë u ngritëm me shpejtësi dhe e çuam gjyshen për ta shtrirë në divan.

- Allah!- tha dhe çdo gjë mori fund. Ne nuk donim ta besonim dhe përpiqeshim të bënim diçka. Burrat nuk kishin ardhur akoma nga xhamia dhe nuk mund të lajmëronim askënd. Çdo gjë kishte

mbaruar brenda disa minutave. Kur lajmi i vdekjes shkoi te shtëpia e të sëmurit që kishte vizituar në iqindi, nuk mund ta besonin:

- Është e pamundur, do të ketë vdekur dikush tjetër. Ajo pak orë më para ishte pranë nesh.

Kështu ka ardhur vdekja e nënës sonë të nderuar Rabie. Ajo e jetoi jetën, duke iu përkushtuar Zotit. Edhe vdekja e saj ishte e bukur, ashtu si secili prej nesh do ta dëshironte. Allahu e mëshiroftë!

Si u mor vendimi për të emigruar në Medine? Ju emigruat të gjithë së bashku apo jo? Si vepruat?

Emigrimi... nuk ishte një vendim i dhënë në çast! Të gjithë pjesëtarët e familjes sonë, kishin shumë dëshirë të jetonin në Medine. Tema e emigrimit në Medine flitej shumë, përmendej çdo ditë. Të gjithë ëndërronim të jetonim atje.

Prilli i vitit 1977; umreja e fundit që bëmë para se të emigronim. Bashkë me të gjithë pjesëtarët e familjes dhe miqtë tanë më të dashur ishim në Medine.

Nëna na kishte paralajmëruar, duke thënë:

- Duhet të jeni të përgatitur, ne u bindemi njerëzve të mëdhenj të familjes; nëse ata thonë që do të qëndrojmë për të jetuar aty, ne do të qëndrojmë!

Në fakt, atë vit pas Umres u kthyem në Stamboll.

Të gjithë pjesëtarët e familjes kishin pësuar një ndryshim të çuditshëm gjatë atij udhëtimit. Gjyshi me miqtë e tij më të afërt, që jetonin në Medinen e ndritur, kishin shkuar për vizitë te shtëpia e prijësit fetar pakistanez, Zijaeddin. Mysafirët i kishte pritur djali i tij, zotëri Fadlurrahmani. Ai i kishte pritë në këmbë dhe, pasi ishin bërë përshëndetjet e rastit, ata kishin qëndruar në qetësi, me kokat e ulura për 45 minuta; pra kishin bërë ligjëratë të heshtur. Di-

kush qante në heshtje, dikush kishte kaluar në një gjendje të lartësuar... Me një shenjë të ardhur nga mësuesi i nderuar Sami, të gjithë ishin ngritur në këmbë dhe ishin përshëndetur me njëri-tjetrin për t'u ndarë më pas.

Data 11 nëntor e vitit 1979, dita e enjte... Ishte një ditë e trishtuar vjeshte... Miqtë tanë qanin. Ne ishim shumë të emocionuar. Ne, të dymbëdhjetë pjesëtarët e familjes, të shoqëruar nga miqtë tanë më të afërt, po shkonim drejt aeroportit. Kur hipëm në avion, në krye qëndronin gjyshi dhe gjyshja. Pas tyre ishim ne dhe miqtë tanë të afërt. Në anën e djathtë të korridorit uleshin i nderuari Mehmed Zahid Kotku me familjen e tij dhe miqtë. Sa vendosje e gjetur ishte kjo!..

Gjyshi kishte vendosur dorën mbi fytyrë dhe qante gjatë gjithë rrugës. Ne ishim shumë të mërzhitur, pasi nuk e kishim shikuar asnjëherë në këtë gjendje, por nuk mund të bënim asgjë. Gjyshja, babai dhe nëna bënë përpjekje për ta qetësuar, por nuk ia arrinin. Ai qante, sepse ishte ndarja e fundit me atdheun dhe miqtë...

Nuk është e lehtë të emigrosh!.. Kur Pejgamberi ynë i dashur u largua nga qyteti i Mekës, për të shkuar në Medinë, u kthye nga qyteti i Mekës me lot në sy dhe tha: "O qyteti më i dashur i Allahut!... Me të vërtetë, se sikur të mos më kishin larguar me forcë prej teje nuk do të isha larguar kurrë, nuk do të kisha shkuar kurrë në një qytet tjetër." Ndoshta edhe i Dërguari i Allahut është trishtuar shumë kur ka emigruar, sepse, natyrisht, po ndahej nga miqtë, nga atdheu i Tij...

Na flitni pak për udhëtimet me mësuesin e nderuar Mahmud Sami?

Udhëtimet brenda vendit zakonisht bëheshin drejt qyteteve të Afjonit dhe Bursës. Makinën e ngiste xhaxhi Musa Topbash ose shoferi. Zotëri Musaja e ngiste shumë mirë makinën. Në atë kohë rrugët nuk ishin si tani të asfaltuara dhe të rregullta; atëherë rrugët ishin të mbuluara nga gurë të vegjël. Ai e ngiste makinën me shumë kujdes dhe pa i tronditur njerëzit që ndodheshin në makinë. Babai ulej në mes, kurse gjyshi pranë dritares. Pas tyre ulej gjyshja. Ndërsa unë dhe nëna ime uleshim pranë saj. Në makinë nuk bënim aspak zhurmë. Ne kishim kujdes të mos teshtinim ose të kolliteshim, edhe pse askush nuk na kishte porositur. Por e dinim që duhej të ishte kështu dhe kështu bëhej! Gjatë udhëtimit, gjyshi merrte me vete karamela sheqeri dhe karamela mente. Ia jepte ato babait tim, i cili

në fillim qeraste shoferin, pastaj na i zgjaste neve. Ne i merrnim dhe i hanim në qetësi.

Kur i nderuari Musa tregonte për nënën tonë Rabia ka thënë: "Kam përfituar shumë nga shërbimet e nënës sonë Rabia, por nuk ia kam dëgjuar kurrë zërin."

Është e vërtetë. Kur kishim mysafirë në shtëpi, nuk dëgjohej asnjë zë. Bënim kujdes të mos dëgjohehin as zhurmat e enëve nga kuzhina.

A mund të na tregoni pak lidhjen që kishin i nderuari Mahmud Sami me mësuesin tonë të nderuar Musa Topbash?

Zotëria i nderuar Musai, ishte një njeri i veçantë. Ai ishte i sjellshëm dhe elegant. Çdo javë takohej me gjyshin tim dhe i sillte të rejat nga miqtë e tij. Gjyshi e dëgjonte me kujdes dhe i jepte këshillat e nevojshme. Zotëria i nderuar Musai, i donte shumë dhuratat dhe gjërat që na i sillte, i mbështillte vetë me kujdes. Gjatë kohës që jetuam në Medinë, ai u sillte të gjithë pjesëtarëve të familjes nga një dhuratë dhe, nga paketimi, e kuptonim që ai i kishte mbështjellë vetë. Mbi letrat mbështjellëse me shkrimin e tij të bukur ishte një mbishkrim për secilin nga ne.

A mbante ligjëratat të veçanta zotëri Samiu për anëtarët e familjes?

Patjetër që mbante ligjëratat të tilla. Për më tepër që të gjitha bisedat e tij ishin në formë ligjërate. Sa herë që ishim pranë tij, ai na jepte këshilla që kryesisht kishin lidhje me edukatën e egos dhe kujdesin ndaj zemrës. Disa nga këshillat e tij ishin:

1. Falja e namazit me përkushtim,
2. Ngritja në namazin e natës,
3. Bërja e adhurimit pa ndërprerje,
4. Ngrënia pak dhe agjërimi,
5. Shoqërimi me njerëz të mirë.

Vetëm me këto pesë gjëra mund të edukohej egoja, nefsi ynë.

Ai e përsëriste shpesh ajetin kuranor: **"Mos vallë mendoni se jeni krijuar pa një qëllim?"**

A mund të na flisni për dashurinë e të nderuarit Mahmud Sami për Pejgamberin Muhamed (a.s.)?

Ai kishte një dashuri shumë të madhe për të Dërguarin. Gjatë kohës që jetoi në Medinë e bekuar, nuk i zgjati këmbët asnjëherë. Ngaqë gjithmonë flinte me këmbë të përdredhura i ishin sëmurë gjunjët. Edhe në momentin e fundit të jetës së tij,

ishte sjellë në anën e djathtë dhe këmbët i kishte te përkulura. Kur zotëria i nderuar Musai erdhi dhe e shikoi, tha:

- Ai jetoi gjatë gjithë jetës duke ndjekur shembullin e Profetin tonë dhe vdiq në të njëjtën mënyrë.

A mund të na flisni pak rreth ditëve të fundit të jetës së mësuesit tonë të nderuar?

Gjyshi nuk u jepte shumë rëndësi shenjave dhe nuk i shprehte mrekullitë që i ndodhnin.

Vetëm ditët e fundit të jetës së tij na tregoi se i kishin ardhur për vizitë Abdullah bin Mesud (r.a.) , i nderuari Vejsel Karani, Ibrahimimi (a.s.) dhe Xhebraili (a.s.), pastaj, duke treguar vendin ku ata kishin qëndruar, tha:

- Më ulni atje, do të fal namaz!..

Ai vendosi sixhadenë në vendin ku tha dhe ne e vështruam, teksa u fal dhe bëri një dua të gjatë, pastaj për ta bërë të lumtur dhe ne të tjerët kryem faljen e namazit në të njëjtin vend.

Ibrahimimi (a.s.), që e kishte nderuar me ardhjen e tij, i kishte thënë:

- Unë jam miku i Zotit.

Xhebraili (a.s.), i kishte thënë:

- Unë jam Xhibrili, meleku i shpalljeve të Allahut!

I nderuari Vejsel Karani i kishte thënë:

- Unë jam Vejsel Karani!

Ishin ditët e fundit të sëmundjes së gjyshit. Do ta ushqenim me supë. Po i vendosnim disa jastëkë pas shpine për t'u mbështetur më mirë, por sapo ne i vendosnim një jastëk, ai largohej pak dhe nuk mbështetej. Unë i thashë:

- I dashur gjysh! Të lutem, mbështetu dhe rri rehat, do të të ndihmoj unë në ngrënien e supës.

Më në fund, ai më shikoi në sy dhe tha:

- Unë jam rob dhe ashtu do të ha.

Vetëm kjo fjali mjafton si këshillë! Kjo është edukatë profetike...

Vetëm më vonë e kuptuam se ato ishin ditët e fundit të gjyshit tonë. Ai nuk hoqi dorë kurrë nga mënyrë e thjeshtë e jetesës. Në ditët e fundit të jetës së tij (të cilat i kaloi në Medine), nganjëherë e vizitonin doktorët. Ne gratë prisnim jashtë, duke bërë dua. Kur futeshim në dhomë, e gjenim gjyshin me sytë që i shkëlqenin dhe na drejtohej neve me fjalët:

- Faleminderit Zotit, jam i kënaqur nga gjendja në të cilën jam.

Kjo gjendje e tij shpirtërore na qetësonte dhe neve...

Falënderojmë nga zemra mbesat e nderuara Melahat Akça dhe Shejma Jallçintash, që patën kënaqësinë të ndanin me ne këto kujtime të bukura dhe na dhuruan lumturinë e përjetimit të atyre momenteve të veçanta. Ato e treguan aq bukur, sa na u duk sikur i përjetuam me të vërtetë ato çaste.

Edhe ne ju falënderojmë. Me këtë rast, kujtuam ditët e lumtura të gjyshit tonë të dashur. U lutemi lexuesve ta kujtojnë gjyshin tonë me dua dhe këndimin e sures Fatiha... Allahu na e mundësoftë të gjithëve të marrim shembull nga jeta e tij.

Amin.

Sekretet e ruajtjes së djathit

Djathi i cilësisë së mirë ka një ngjyrë të verdhë të lehtë. Djathi i mirë ka shumë pak vrima të vogla. Djathi kaçkavall ka një ngjyrë të verdhë të zbehtë dhe nuk ka erë të rëndë. I njëjti rregull vlen dhe për djathin kaçkavall që shitet në formë rriskash. Vjetërsia dhe cilësia e djathit kuptohen nga këto vrima.

- Djathi i butë, po ashtu dhe ai i forti, duhet të mbahet në ujë për të mos u tharë. Djathi që vendoset në ujë duhet marrë me kujdes.

- Para se të prisni djathin, është e këshillueshme që thika të laget në ujë, kjo ndihmon në prerje dhe thika pastrohet më lehtë.

- Kur ta vendosni djathin në frigorifer, mos e lini në enë të hapur. Duhet të keni kujdes që ta mbyllni enën me një kapak ose me letër prej plastike.

- Djathi kaçkavall, kur qëndron për një kohë të gjatë në frigorifer thahet. Nëse keni nevojë që ta ruani për një kohë të gjatë djathin kaçkavall renojeni atë dhe ndajeni në qese të vogla, të cilat duhet t'i vendosni në ngrirje. Në këtë mënyrë mund ta përdorni dhe në përgatitjen e byrekut apo të ndonjë ushqimi tjetër.

- Nëse në enën ku keni vendosur djathin vendosni pak sheqer, parandaloni prishjen e

djathit, në të njëjtën kohë parandaloni dhe mykjen e tij.

- Lyerja me pak gjalpë e anëve të djathit bëhet pengesë për tharjen e tij.

- Në qoftë se doni ta ruani djathin në frigorifer për një kohë të gjatë, mbështilleni në një copë të hollë të lagur dhe kur kjo copë të thahet, lagjeni përsëri. Copa e njomur në uthull është efikase gjithashtu.

- Nëse djathin kaçkavall të tharë e lini për një periudhë kohe brenda një ene me ujë, do të shikoni që djathi do të zbutet.

- Për të rënuar sa më lehtë djathin lëreni atë për 15 minuta në ngrirje.

- Djathin mund ta ndani në formë kubike dhe ta përdorni në sallatë.

- Pjesën e tharë të djathit, për të mos e çuar dëm, mund ta përdorni në supë ose në ushqime të ndryshme.

- Një mënyrë tjetër për të përdorur në mënyrë sa më efektive djathin, është kjo: grimcat e djathit mund të përzihen me hudhër, piper, kripë, majdanos dhe vezë, pastaj të hidhen mbi bukë për t'u pjekur në furrë.

Prodhimet me të cilat kemi fituar SHPËRBLIMIN KOSOVAR TË PRODUKTIT TË QUMËSHITIT 2005

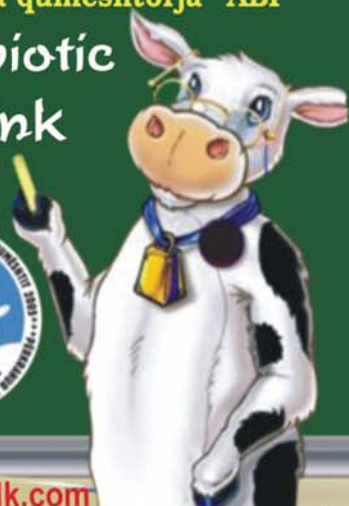
KONSUMONI PRODUKTE ME CILËSI TË VËRTETUAR

CILËSI E VËRTETUAR

Jogurtat me përmbajtje
të kulturave *Bio Active*
Në Kosovë prodhohet
vetëm nga qumështorja "ABI"

Probiotic
drink

www.abimilk.com

Industria e qumështit "ABI" Prizren-Kosovë

Adresa-Address: "Tirana" N:9, Prizren
Tel & Fax: +381 29 622 356
E-mail: abi@abimilk.com

www.abimilk.com

Industria e qumështit "ABI" Prizren-Kosovë

"ABI" është licensuar nga ana e Agjencisë Veterinare e Ushqimit të Kosovës
Numri i licencës : AVUK-001
"ABI" ka fituar të drejtën për eksport me numrin eksportues : KS-033